AL. MIRODAN

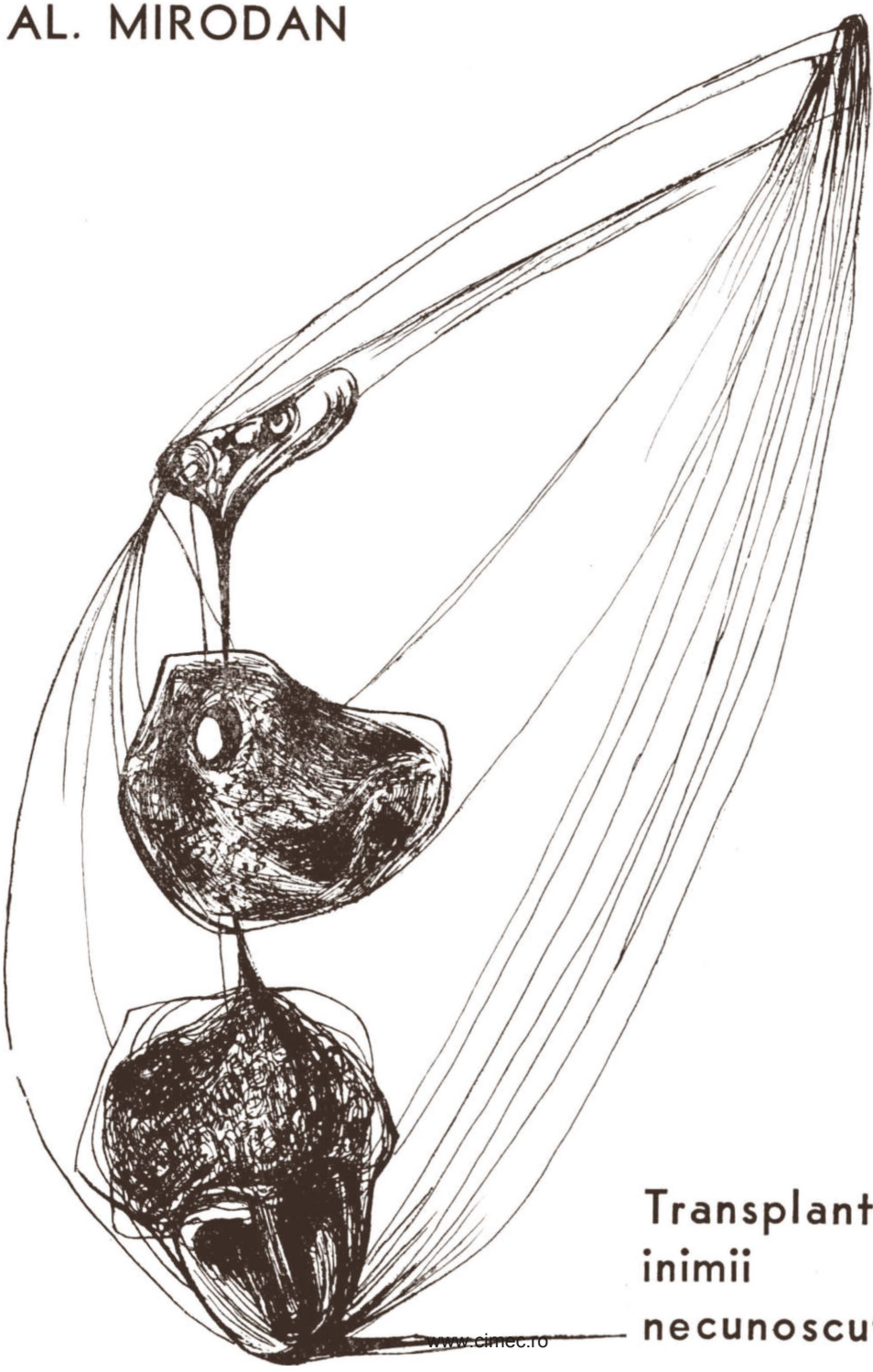

Transplantarea inimii necunoscute

www.cimec.ro

PERSONAJELE

DON	
IRINA	17—18 ani
SOCRATE	colaboratorul lui foarte apropiat
MARA	doctoriță
BĂIATUL	student și sportiv totodată

— Se va juca fără pauze —

O cameră destul de mare și încărcată cu o cantitate covîrșitoare de obiecte. Alături de mobila sumară și vădind că avem de-a face cu o încăpere pe jumătate hall, pe jumătate atelier de lucru intelectualo-plastic, coexistă, așezate fără ordine și sens, lucruri (toate noi, dacă nu chiar ambalate), precum: un aparat de radio foarte modern, un costum cu etichetele încă nedezlipite, cutii cu pantofi, metraje, o mașină de ras electrică, flacoane de colonie, tuburi cu pastă de dinți, ciorapi de nylon, o mașină de spălat rufe, un ceainic electric, un fier de călcat asemenea etc. Decoratorul va acorda preferință obiectelor metalice. Peretele din fund cuprinde un placaj ce sugerează eventual existența unui dulap mascat. Lîngă placaj, o fereastră cel puțin mare. Decorul exterior ne va informa că sîntem la etaj. În stînga, două uși ducînd, prima către camera lui Don, a doua către camera Irinei. În dreapta, o ușă ce duce spre vestibul și bucătărie.

La ridicarea cortinei, Socrate se află în fața șevaletului, lucrînd invizibil nouă. Don, pe care-l zărim numai pe jumătate, sau poate chiar numai pe sfert, dă să iasă din camera Irinei. E la sfîrșit de conversație.

DON *(a cărui față n-o vedem însă)*: Așa... fii cuminte... stai liniștită... Am vorbit cu doctorița... Vine-ndată... Cum? Zicea că sare-ntr-o mașină și că-n zece minute-i la noi Asta înseamnă că-n maximum jumătate de oră-i aici... Și lasă prostiile, trebuie să fie ceva de primăvară, o astenie.

SOCRATE: Sîntem în octombrie.

DON: ...Sau de toamnă. Astăzi fiecare anotimp își are maladia lui. De la o vreme, toate sezoanele-s bolnave. Și pînă atunci citește ceva... Nu, nu ziarele. Ceva vesel... *(„Te sărut" și închizînd ușa cu grijă, revine în cameră.)*

SOCRATE: Don, cum se simte?

DON: Socrate, eu n-am știut niciodată cum se simte cineva... Dar medical vorbind, se pare că ceva mai bine, ceea ce vrea să zică ceva mai puțin rău...

SOCRATE: La prima vedere n-are nimic.

DON: La prima vedere, nu. Dar toate femeile au cîte ceva la a doua vedere.

SOCRATE: Oh... Irina... la vîrsta ei... Să nu exagerăm... În sfîrșit... poate că ai dreptate. La urma urmei, tu cunoști mai bine femeile.

DON *(melancolie în zări)*: Din păcate, le-am iubit atît de mult, încît n-am izbutit niciodată să le cunosc cu-adevărat. De altfel, există femei care se simt rău pentru că se simt bine, în vreme ce altele se simt foarte bine cînd se simt rău... *(Revenire la pămînt.)* Dar aici nu-i vorba de femei, ci de medicină, de-o boală oarecare, de-o stare de leșin... așa cum mi se poate întîmpla și mie... și ție... De ce mă privești așa? Tu n-ai avut niciodată clipe de slăbiciune?

SOCRATE: Ba da. Atunci cînd am primit să lucrez cu tine reclame pentru „Publicom", Televiziune și Institutul central de afișaj modern.

DON: ...Dar ai rămas. Tot din slăbiciune.

SOCRATE: Nu, din tărie...

www.cimec.ro

DON *(visător)*: E-adevărat. De altfel, m-am întrebat de multe ori cum se face că n-ai plecat. Că n-ai fugit... Că mă suporți. Pentru că eu, nu m-am suportat niciodată.

SOCRATE: Te înțeleg.

DON *(mustrare)*: În vreme ce tu... tu.... ai reușit din nefericire să suporți insuportabilul trei ani în șir.

SOCRATE: Îl suport și-acuma...

DON *(reproș)*: Și-ncă destul de ușor. Te-ai obișnuit.

SOCRATE: Ce-i drept, e drept. De cînd mă aflu lîngă tine, m-am obișnuit cu neobișnuitul... De pildă, în mod normal, în clipa de față eu ar trebui să mă dau cu capul de pereți. *(Pauză.)* Nu mă-ntrebi de ce?

DON: Nu.

SOCRATE: Și dorința mea nu te surprinde...

DON: Defel. Avem, la orice oră din zi și din noapte, atîtea motive să ne dăm cu capul de pereți, și atît de puține ca să nu ne dăm, încît...

SOCRATE: Va să zică, nu ești curios să știi de ce sînt îndemnat să săvîrșesc acțiunea la care m-am referit mai înainte — tocmai acuma.

DON: Acuma...

SOCRATE: Da.

DON: Și... aici.

SOCRATE: Aici.

DON: Asta-i cu totul altceva. Am fost întotdeauna foarte curios să știu ce se petrece în casa mea...

SOCRATE: Ei bine, este ora 8,35 minute.

DON *(speriat)*: Nu cred.

SOCRATE *(ceas)*: Opt și treizeci și cinci fix.

DON: De ce nu mi-ai spus pînă acum?

SOCRATE: Pentru că pînă acuma n-a fost opt și treizeci și cinci.

DON: Ai dreptate.

SOCRATE: ...În plus, la nouă și jumătate vine băiatul de la „Publicom" să-i dăm reclamele pentru Televiziune. Reclamele pe care nici măcar nu le-am schițat. E clar?

DON: Toate dezastrele sînt clare, din păcate. Numai bucuriile-s tulburi. Ce-avem de făcut? Pantofii, mi se pare...

SOCRATE: Pantofii „Racheta", costumul „Tex", și un film: „Liliana printre atomi"...

DON *(ia o pereche de pantofi aflați pe masă și pornește a-i examina)*: I-ai purtat:

SOCRATE: Alaltăieri...

DON: Și-s buni?

SOCRATE: Intră apa-n ei. Și pe urmă alunecă din cauza tălpii... Era să-mi rup piciorul.

VOCEA IRINEI *(din cameră)*: Socrate!

SOCRATE *(duios)*: Da, Irinuș!

VOCEA IRINEI: Vrei să-mi dai „Gazeta" de azi?

SOCRATE: Numaidecît.

DON *(o ia înaintea lui Socrate, căruia i-a făcut semn: stai la șevalet; și se îndreaptă spre camera Irinei)*: Ți-o aduc eu! *(Către Socrate.)* Zici că alunecă? *(Și-a aruncat privirea spre publicație.)* Desenează-mi pantofii la mijloc.

SOCRATE: Negru? Maro?

DON *(privire spre șevalet)*: Maro. *(Indicații.)* Treizeci de centimetri în stînga. Douăzeci și cinci pe dreapta... *(Ochii în ziar.)* Ai citit? Ca să vezi! „Tragic accident lîngă pădurea Băneasa, în apropiere de București. Aseară, în timp ce ploua torențial, fetița I.V. în vîrstă de 7 ani a traversat șoseaua București-Băneasa, în dreptul kilometrului 9, alunecînd în mijlocul drumului. În aceeași clipă venea din partea opusă, cu mare viteză, un biciclist. Acesta, voind să evite fetița, a virat brusc spre dreapta șoselei, răsturnîndu-se în șanț. Fetița a scăpat teafără, dar din nefericire salvatorul ei, a cărui identitate n-a putut fi stabilită pînă în prezent, se află în stare extrem de gravă la spitalul 4711. Așa cum ne-au declarat medicii, el a suferit o comoție cerebrală". Drăguț... Acum douăzeci de ani m-ar fi emoționat. Iar acum douăzeci și cinci, aș fi lăcrimat de-a binelea... Ca să nu mai spun ce-aș fi simțit acum treizeci. *(Continuă lectura.)* „Încă un avertisment, sperăm, pentru părinții care-și lasă copiii fără supraveghere pe străzi și șosele. Iată ce urmări poate să aibă etc..."

SOCRATE: Au dreptate.

DON: Într-adevăr... Lași fetița singură pe timp de ploaie... Aleargă... alunecă... Socrate... gata pantofii?

SOCRATE: Da...

DON: Desenează o ploaie pînă mă întorc.

SOCRATE *(urlă)*: O ce?

DON: O ploaie torențială. Și pune-un copil în pantofi. *(A intrat în camera fetei, auzim frînturi nedescifrabile de cuvinte, apoi graficianul se întoarce alergînd către șevalet.)* Așa... *(Socrate a deschis dulapul, de unde, cercetînd niște rafturi și fișe, scoate un desen de*

copil. Don ia și el o paletă, contribuind la execuția lucrării.) Pantofii în ploaie... o stradă... copilul care tocmai a alunecat și plînge...

(Operațiunea, precum și cele viitoare din această categorie, va fi executată de Socrate, sub îndrumarea și cu ajutorul lui Don.)

SOCRATE : De ce să plîngă ?

DON : Toți copiii plîng atunci cînd alunecă pe stradă.

SOCRATE : Da' de ce să alunece ?

DON *(strigă)* : Pentru că-s lăsați de capul lor, brambura, ca vagabonzii. Mîine-poimîine-i vezi pe toți cum înfundă pușcăriile. Mă și întreb ce naiba pâzesc ăia de la miliție... Așa... și pe deasupra scriem. *(Arată desenul și întreabă.)* Ăsta ce e, băiat sau fată ?

SOCRATE : Băiat. Mă gîndisem că de abia marți am pus o fetiță la cutiile de lapte praf „Suco".

DON : Băiat, care va să zică... Atunci : „Dacă vreți ca Mihăiță să nu alunece pe stradă, încălțați-l cu pantofi «Racheta»". *(Socrate a înțepenit de ceva.)* Ce-i cu tine ? Nu te-ai așteptat la asta ?

SOCRATE *(paralizat, bolborosește informe)...*

DON : Foarte bine. Înseamnă că reclama va izbi. De cîte ori ți-am explicat că trebuie să ne așteptăm numai la lucruri neașteptate ? Socrate, scrie ! Mi-hă-i-ța...

SOCRATE *(deschide dulapul, caută)* : Cu ce literă ?

DON : Bleumarin. Format 48 B.

SOCRATE *(deschizînd diferite sertare)* : Neagră, roșie, albastru deschis... bleumarin... așa... Corp 24... și Napoleon... așa 48 B. *(Alege literele necesare : acestea sînt decupate în carton.)* „Dacă-vreți-ca-Mihăiță... *(După ce s-a aprovizionat cu literele necesare, revine la șevalet și lipește textul.)*

DON *(admirînd lucrarea)* : Sărmanu' biciclist... El și-a închipuit că salvează doar o fetiță și cînd colo cu ocazia asta m-a salvat și pe mine... *(Potrivește literele.)*... Încălțați-l-cu-pantofi-«Racheta»". Socrate, nu știm niciodată pentru cine murim. Dacă toți oamenii care și-au sacrificat viața dintr-o cauză sau alta ar avea posibilitatea să vadă urmările faptului săvîrșit de ei, procentajul de martiri pe acest pămînt ar scădea cu 95 la sută. *(Telefonul.)*

SOCRATE *(ridică receptorul și cu ochii foarte atent la Don)* : Da... Cine întreabă ?... Cimpoieru... *(Don mimează situația omului chemat de dimineață la o ședință.)* Nu, nu-i acasă... A fost chemat la o ședință... Cînd se-ntoarce ? *(Don mimează lungimea ședinței.)* Nu știu. Mi-a lăsat vorbă că-i o ședință lungă, s-ar putea să dureze pînă diseară... Da... O să-i spun... Vă salut... *(Închide.)* Hm... Domnu'Cimpoieru... Domnu'pictor Cimpoieru... Are vernisaj duminică și te roagă să vii negreșit... După ce te-njură pe toate drumurile, sună la 8.35 disperat după *(mimează)* „prietenul meu Don".

DON : Ce vrei ? De obicei avem nevoie tocmai de oamenii pe care-i detestăm. Ceilalți nu ne sînt de folos. *(Clipă.)* Da' de ce mă-njură ?

SOCRATE : Că-n loc să pictezi...

DON : Ce anume ?

SOCRATE : Oameni... Desenezi pastă de dinți... adică fleacuri...

DON *(uimire tragică, de neînțeles)* : Fleacuri ? Pasta de dinți ? Ce mentalitate barbară ! Dacă fără oameni pot să trăiesc liniștit o zi întreagă, fără pastă de dinți, viața ar fi de neîndurat...

SOCRATE : Asta i-am spus și eu. Dar Cimpoieru mi-a zis că este inadmisibil să compari una cu alta.

DON : Cred și eu. Un tub de „Palmier" nu te poate murdări nici cum...

SOCRATE : Pe urmă... că... îl știi... el... caută... experimentează... a lichidat cu naturalismul... și că practică o pictură ne-realistă... și așa mai departe, în vreme ce tu...

DON *(taie)* : În vreme ce eu, fac antirealism de zece ani de zile ! Domnul Cimpoieru ia o femeie și o pictează în chip de copac. Ei și ? Eu transform o lamă de ras ruginită într-o mîngîiere. El se-așază cu șevaletul în fața Cișmigiului și după trei ore îmi arată pe pînză un triunghi isoscel. Eu transform o colonie care miroase a terebentină în mijlocul cel mai sigur pentru a cuceri bărbații de la 17 la 83 de ani și în primul rînd pe directorul general a cărui secretară s-a nimerit să fii. El desenează o portocală în chip de rachetă cu trei trepte... La ce bun ? Eu transform o mașină de spălat rufe în simbol al eliberării femeii contemporane de chinuri și neliniști, un biscuit „Victoria" în dușmanul de moarte al obezității, și un roman fără virgule într-o capodoperă. Dacă sîntem de acord că arta-i menită să schimbe o viață care nu poate

www.cimec.ro

fi schimbată prin alte mijloace, atunci afle domnul Cimpoieru că la ora de față reclama e ultimul refugiu al frumosului. *(La niște reviste ilustrate și le răsfoiește cu voluptăți.)* Niciodată nu mă simt atît de bine ca atunci cînd răsfoiesc un „Marie-Claire"! Niciodată — atît de îndemnat să trăiesc totuși în continuare, ca atunci cînd respir ultimul număr din „Vogue". Niciodată — capacitatea mea, stinsă, stinsă, de a visa nu se dezlănțuie într-atîta ca atunci cînd pun mîna pe un „Elle"— special de primăvară — sau pe „Jours de France", cu miros de cerneală și cravate „Pierre Cardin". Iliada mea de astăzi e o pagină-n culori închinată mobilierului „Thompson" *(arată pagina respectivă)* cu o blană de urs pe parchet și o șatenă în cămașă de noapte „Rosy". Știi care-i visul meu, Socrate? Aș vrea să trăiesc într-o revistă de mode... Iar domnul Cimpoieru mă condamnă pentru că-i ajut pe oameni să fugă, o clipă măcar, de-o altă condamnare.

SOCRATE: El pălăvrăgea ceva despre înșelătorie, despre faptul că ți-ai trădat convingerile din tinerețe...

DON: Ele m-au trădat pe mine...

SOCRATE: ...în sfîrșit... despre faptul că afișele tale nu spun adevărul...

DON *(tare)*: Dar cum să exprime adevărul, cînd sînt atît de frumoase! *(Își admiră ultima lucrare.)* De altfel, consumatorii sînt ca femeile: îți iartă orice, cu condiția să-i minți... Oamenii nu-s însetați de lucruri, ci de imaginea lor. Toți sîntem morfinomani, Socrate.

SOCRATE: De ce?

DON: Pentru că singurul mijloc de a-ți păstra sănătatea e otrava.

SOCRATE: Dar conștiința...

DON *(murmură)*: Ai?

SOCRATE: Spunea Cimpoieru.

DON: Bănuiam. Tu ai prea multă decență ca să discuți cu glas tare despre asemenea lucruri..

SOCRATE *(continuă)*: Conștiința... nu-ți spune nimic, nu-ți dictează nimic... nu-ți comandă defel?

DON: În ce calitate? Și pe ce temeiuri anume? Eu primesc dispoziții numai de la cei ce sînt în măsură să onoreze comenzile. De la „Publicom"... De la T.V... De la firme... Conștiința mea e de-o cinste ireproșabilă, ea nu mai comandă de multă vreme, pentru că n-are cu ce plăti... Resursele ei sînt din păcate atît de sărace, încît s-a obișnuit cu un standard de viață foarte modest... *(La costumul atîrnat la vedere, demonstrînd pe marginea lui.)* Cum ar putea domnia-sa, de pildă, să-mi ceară adevărul despre acest costum la două rînduri, care, pe lîngă faptul că-i croit ca pe vremea bunicii, mai are cusurul îngrozitor, de a ne sili să-i găsim o reclamă în... zece minute, mi se pare.

SOCRATE: Șapte. Iar ne-am luat cu vorba și nici nu știu cum am pierdut vremea.

DON: Dacă nu știi, înseamnă că n-ai pierdut-o...

SOCRATE: Totuși... am impresia că n-am ales momentul cel mai potrivit pentru a discuta pe marginea vieții.

DON *(mirat)*: De ce? Singurul merit al vieții este că te îndeamnă să discuți veșnic pe marginea ei. *(Bate din palme.)* Acuma însă, viteză. Să cîștigăm timp pentru a avea ce pierde. Cum ai găsit costumul „Tex"?

SOCRATE *(nesigur)*: Așa și așa.

DON *(se strîmbă)*: Dar mai mult așa...

SOCRATE: Îhîm.

DON: L-ai purtat?

SOCRATE: Aseară la cinema.

DON: Și? N-ai nimic de spus?

SOCRATE *(umeri)*: Stofa înțeapă, marou-i cam roșcat, de fapt, ar merge el... dar... Ce să spun?

DON: Meseria noastră cere să spunem ceva în legătură cu lucrurile despre care nu-i nimic de spus... Șifonabil, ai?

SOCRATE: Oho!

DON *(stringe stofa)*: Pentru că, dacă n-ar fi șifonabil...

SOCRATE: Dacă n-ar fi șifonabil...

DON: L-ai purta...

SOCRATE: Eventual... Îți dai seama, Don... Să știu că pun o haină pe mine, mă duc seara la gară, urc în trenul de Oradea, dorm pe o banchetă de-a doua și dimineața cînd ajung acolo, sînt proaspăt, călcat... nou-nouț. *(Telefonul.)* Alo... da... Cine-ntreabă? *(Tare.)* Televiziunea? *(Don mimează: e-n regulă.)* Da, reclamele... să văd, o clipă... *(Don mimează: sînt gata!)* Sînt gata... Bineînțeles, toate trei... Și pantofii și costumul „Tex"... și filmul... Da, da, puteți trimite după ele... *(Semne disperate prin ochi și degete cu Don.)* Nu acuma. Că n-o să găsiți pe nimeni acasă. Eu tocmai ieșeam pe ușă... Maestrul... *(Don mimează cele ce vor urma)*... e dus pînă la farmacia din colț... Știu eu cînd să trimiteți... peste... peste... nu, n-o să fie nici o întîrziere... principalul e că-s

www.cimec.ro

gata afișele... Înțeleg dacă n-ar fi gata, dar așa... *(Don mimează din degete 25 de minute.)* Să zicem peste... *(Socrate nu vrea să creadă în exactitatea mimicii)*... în... Nu, n-am nimic, m-am înecat... În douăzeci și cinci de minute. Vă salut cu tot respectul. *(Gata, lui Don.)* Vine-n douăzeci de minute! Parcă mi-a dat cu ciocanul în cap.

DON *(Evrika)*: Ce bine-mi pare!

SOCRATE *(revoltă)*: Că sufăr?

DON: ...Da: sentimentele tale devin ideile mele. Desenează un ciocan.

SOCRATE: Nu înțeleg.

DON: Dacă-ți explic, n-o să înțelegi, iar cînd vei înțelege, n-o să mai ai nevoie de explicații. *(Colaborează la desenarea respectivului obiect.)* Așa... Iar ciocanul sparge o mașină electrică de călcat.

SOCRATE *(urlă)*: De ce?

DON: Minunat... Dacă întrebi tu înseamnă că se va întreba toată lumea... și sub mașina sfărîmată... pune costumul „Tex" din fibre...

SOCRATE: Dar de ce?

DON *(rar)*: „De-ce-sparge-el-mașina-de călcat?" *(Aduce litere din casetă, aplicîndu-le.)* Asta vrei să știi... „Pentru-că-o-haină-„Tex"-este-neșifonabilă." *(Rostind sloganul. Don aplică literele corespunzătoare.)* Și prin urmare nu mai trebuie să fie călcată... *(Admiră.)* Niciodată... Merge?

SOCRATE: Nu e rău... nu e rău deloc. *(la costumul în mină.)* Deși...

DON: Oh, ți-am explicat de vreo cincizeci de ori pînă acum că orice propoziție, orice afirmație, orice da sau orice nu e urmat, inevitabil, de-un *deși*... Dumnezeu există: *deși*... Nu există Dumnezeu: *deși*... Și tu te trezești să-mi ceri adevăruri absolute despre o pereche de pantaloni fără manșetă... Caracterul, recunosc, cam discutabil, dacă nu chiar fragil, al sloganului lansat de mine pe afiș rimează cu fragilitatea lumii...

SOCRATE: Mă-ntreb uneori cum te lasă inima să... *(mîinile la cap)*... neșifonabil...

DON *(sec)*: Inima-mi nu se mai amestecă de mult în activitatea mea profesională. M-a înșelat de-atîtea ori în tinerețe, încît am hotărît să mă lipsesc de serviciile ei. *(Un ultim creion pe afiș.)* Gata... *(Caută pe masă.)*

SOCRATE: Ce cauți?

DON: Filmul... „Liliana printre atomi".

SOCRATE *(deschide o casetă și scoate niște fotografii)*: E aici...

(Don examinează fotografiile.)

DON: Cum e?

SOCRATE *(dificultăți)*: Don...

DON: Să nu-mi spui că nu l-ai văzut.

SOCRATE: L-am văzut... Am fost aseară la „Difuzare".

DON: Ti-a plăcut?

SOCRATE: Asta e... că... nu-mi dau seama.

DON: Dacă nu-ți dai seama, înseamnă că nu ți-a plăcut. Despre ce era vorba?

SOCRATE: ...Asta e... că nu-mi dau seama.

DON: Dacă nu-ți dai seama, înseamnă că nu era vorba de nimic.

SOCRATE: În sfîrșit... e un film dificil... *(Modest.)* Pentru mine, vreau să zic...

DON: Oh, filmele astea dificile sînt cele mai ușor de realizat... Cum începea? *(Tăcere.)* Concentrează-te și amintește-ți...

SOCRATE: Mi-aș aminti, dar n-am ce...

DON: Ascultă-mă, Socrate. Toate filmele au un început, inclusiv acelea care n-au. Ce vrei? Există legi de care nu pot scăpa nici măcar oamenii care-s încredințați că le-au sfărîmat... Așadar...

SOCRATE *(greu)*: Doi oameni... un bărbat și-o femeie se plimbă braț la braț pe-un zid.

DON: Lîngă un zid.

SOCRATE: Nu. Pe-un zid. Era de altfel un zid mai lat... Ca la vreo două palme...

DON *(aprobă din cap)*: Aha... dragostea care, pentru a se împlini, trebuie să se ridice deasupra cotidianului.

SOCRATE: El vorbea tare, ea era surdă.

DON: Neputința oamenilor de-a comunica între ei...

SOCRATE: Pe urmă trece, bolid, o mașină sport Lancia 1300 G.T. și trei tipi în haine de piele neagră trag cu mitraliera.

DON: Violența contemporană care ucide sentimentele.

SOCRATE: Poate.

DON: Sigur. Mai departe.

SOCRATE: Atunci, el și ea fug și nimeresc într-o mlaștină... și intră în noroi pînă la gît.

DON: Sentimentele care se înecă...

SOCRATE: Nu se înecă de tot, pentru că în spatele mlaștinii e un munte cu banane.

www.cimec.ro

DON : Bananele nu cresc la munte.

SOCRATE : Pe muntele acela creşteau. Şi în plus, începuse să plouă...

DON : Am înţeles : simbolul erotismului modern.

SOCRATE : După care apare un ascensor care coboară prin mijlocul muntelui pînă ajunge într-un bar de noapte cu strip-tease, şi de-acolo la Olimpiadă. E tocmai ziua cînd se deschide turneul de fotbal, zboară un avion care trebuie să arunce mingea, dar în loc de minge cade o bombă atomică.

DON : Foarte clar... Sfîrşitul civilizaţiei, care coincide cu triumful sportului.

SOCRATE : Şi-n timp ce cade bomba, încet, că-i legată de-o paraşută, cetăţeanul din mlaştină rosteşte un discurs.

DON : Lung ?

SOCRATE : Cam la vreo zece minute.

DON : Şi ce spunea ?

SOCRATE : Nu ştiu. Eram cu Roxi.

DON *(sever)* : Socrate ! Ţi-am atras atenţia, pare-mi-se, şi nu o dată, să nu cumva să te duci cu Roxi la „Difuzare."

SOCRATE : Asta zice şi ea.

DON : Pentru că una-i „Liliana printre atomi" şi altceva-i să te distrezi.

SOCRATE *(ştie el ce ştie)* : Ai dreptate.

DON : Buun... Să-mi aduci aminte să te cert.

SOCRATE : Cînd ?

DON : După-masă. Pe la şase. *(Socrate notează pe-o agendă de birou.)* Buun... Şi cum se termină filmul ?

SOCRATE : Într-un magazin alimentar cu autoservire.

DON : Aşadar, viaţa-şi urmează totuşi cursul mediocru.

SOCRATE : Ba nu-l urmează deloc, pentru că autoservirea apare doar în vis.

DON : În visul îndrăgostiţilor din mlaştină ?

SOCRATE : Nu. În somnul unui pompier de la Mamaia. Pe plajă.

DON *(pauză)* : Asta mă depăşeşte chiar şi pe mine. Roxi ce zice ?

SOCRATE : Nu ştiu. A plecat la trei sferturi.

DON *(cu mirare)* : Cum aşa ? De ce n-ai oprit-o ?

SOCRATE : ...Dacă dormeam... *(Tăcere.)* Ascultă-mă, Don. M-am zbătut un ceas jumate să dibăcesc ce urmărea regizorul N-am izbutit.

DON : Înseamnă că şi-a atins scopul.

SOCRATE : Vreau să zic, care este — adică... hm... concepţia lui...

DON : Regizorii fac filmele. Concepţiile apar abia după aceea... În textele agenţilor de publicitate. *(Paşi.)* Adevărul însă este că prezenţa pompierului mă depăşeşte. Iar dacă mă depăşeşte, înseamnă că nu înţeleg. Iar dacă nu înţeleg, înseamnă că filmul e neinteligibil. Or, dacă nu-i inteligibil, e intelectual. *(La lucru.)* Un chenar sobru. Titlul filmului... Şi sus, un tanc. Un tanc din peliculă. Şi dedesubt, cu litera 84, mai groasă : „Avangarda-eliberează-ecranele-Capitalei". *(Soneria. Socrate se repede, deschide uşa, intră în vestibul, auzim : „Cine e ? — Numaidecît". Se întoarce.)*

SOCRATE : A venit de la Televiziune. *(Don mimează dispoziţiile : Socrate ia cele trei panouri de reclamă, iese în vestibul şi discută cu vizitatorul. În timpul acesta, Don a deschis uşa camerei din stînga şi face semne pozitive persoanei aflate înăuntru.)*

VOCEA LUI SOCRATE : Nu... Maestrul doarme... A luat nişte pastile şi trebuie să se odihnească puţin... Da, cam obosit... Ce vrei, dragul meu ? A lucrat două nopţi la afişele-astea. De-alaltăieri seara de la şapte a început şi de-abia acu' două ore a pus pensula jos... Şi ştii foarte bine că medicul i-a interzis. N-are voie să abuzeze. Da' parcă ai cu cine vorbi ? Pentru reclama asta de pildă... — hm... îţi place ?... sobru şi brutal. „Avangarda eliberează" — s-a dus să vadă filmul de două ori. Nu o dată, de două ori. Şi pe urmă, *eram aici*, a luat Enciclopedia filmului de Boussinot, volumul I, şi a început să o studieze... Ai dreptate... Maniac... Poftim ? Nu, nimic grav. Trebuie să se odihnească nitel... Care celelalte ? Ah... Te referi la bomboanele drops, care va să zică... la frigider şi la romanul fluviu... Dacă-mi dai un telefon pe diseară... la şase, şapte, îţi spun cînd să treci... după mine-s gata de mult... avem cîte patru variante pentru fiecare... dar nu-l ştii pe nea Don ?... El numai pe la a cincea începe să fie mulţumit. Şi încă... O să-i comunic... Mulţumesc. Eşti foarte drăguţ... Mulţumesc. *(Socrate s-a întors în cameră. Lui Don.)* L-am expediat. *(Don a trimis o ultimă bezea, închizînd uşa cu grijă.)* Uf ! Nu ştiu unde-o să ajungem cu ritmul ăsta de muncă.

DON : Eu însă ştiu, prietene, fapt care mă indispune peste măsură. Ciudat...

www.cimec.ro

Singura informație precisă pe care am dobîndit-o în legătură cu viața este moartea și, cu toate acestea, uităm de ea în 97% din existență, pentru ca, în schimb, mintea noastră să fie veșnic doldora de știri false sau lipsite de însemnătate. S-ar zice că trăim dintr-o amnezie... Apropo de trăit, Socrate, hai să facem socotelile. Ce-am creat pe ziua de azi ?

SOCRATE *(contabilitate, cu creionul, pe-un caiet)* : Cinci mii cinci sute de lei.

DON : Mai concret.

SOCRATE : Eu nu cunosc nimic mai concret decît cinci mii cinci sute de lei. Pantofii „Racheta" = 2.000. Costumul „Tex" = 2.000. „Liliana printre atomi" = 1.500.

DON : Cu impozite ?

SOCRATE : Cu. Le-am tăiat...

DON : Cinci mii cinci sute... Mai puțin banii lui Nae de la Agenție.

SOCRATE : Șapte sute.

DON : Și minus Clinciu de la administrativ.

SOCRATE : Șase sute.

DON : Și minus Petripop.

SOCRATE : O mie...

DON : De ce o mie ? Pînă acuma-i dădeam cinci sute.

SOCRATE : I-a născut nevasta.

DON : Iarăși ? Dar, dacă-mi amintesc bine, atunci... ii dădusem șapte sute cincizeci.

SOCRATE : A născut gemeni.

DON : Asta-i altceva... În concluzie...

SOCRATE : Trei mii două sute-n cap.

DON : Cam puțin. După-masă trebuie să mai desenăm vreo trei mii. *(Arată spre camera fetei.)* Mă gîndesc că s-ar putea să avem nevoie de medicamente. *(Examinează felurite obiecte destinate afișelor.)* Bomboanele drops... Ce naiba se poate spune... Mă gîndesc...

SOCRATE : De pe-acuma ? Să lăsăm pe după-amiază. Tu ai întotdeauna o idee.

DON *(vag)* : Nu prea mai am. A fost o vreme, nu m-ai cunoscut, cînd eram atît de profund încît aveam o singură idee. Astăzi însă am obosit : posed mai multe. *(Între timp, Socrate, care pusese de cafea, veghează asupra clocotului.)*

DON : Socrate, ținînd seama c-am isprăvit cu treburile, poți să-mi spui ce-avem de făcut pe ziua de azi ? *(Colaboratorul a luat cafeaua de pe foc. Ceștii.)*

SOCRATE : Să-ncepem cu vizitele.

DON : Cu felicitările. Vizitele, după ce vine doctorița : poate va trebui să căutăm medicamente... poate...

SOCRATE *(utilizînd agenda cea mare, un registru, precum și un sistem anume de fișe)* : Polifron de la Centrală împlinește 37 de ani.

DON *(dictează)* : Telegramă. *(Socrate stenografiază.)* Sincere felicitări cu prilejul împlinirii vîrstei de 37 de ani și cele mai bune urări de prosperitate și fericire...

SOCRATE : Scraba de la Institutul de Grafică, 44 de ani.

DON : Telegramă. Sincere felicitări cu prilejul împlinirii vîrstei de 44 de ani și cele mai bune urări de prosperitate și fericire.

SOCRATE : Ostafi de la Minister, cincizeci de ani.

DON : Telegramă. Sincere felicitări...

SOCRATE : Nu !

DON : De ce ?

SOCRATE : Am auzit că n-o să mai fie director general. Îl... *(Gest : curată.)*

DON : Sigur ?

SOCRATE : Așa zicea Spoială.

DON : Asta nu-nseamnă nimic.

SOCRATE *(caută)* : Și vicepreședintele zicea...

DON : Asta-nseamnă ceva, dar prea puțin. Vreo sursă de informații mai serioasă, n-ai ?

SOCRATE *(palma-frunte)* : Femeia de serviciu.

DON : Asta înseamnă totul. De ce n-ai spus de la început ? *(Gîndire.* Prin urmare, s-a curățat.

SOCRATE : Cu scandal — se pare...

DON : Atunci, nu-i mai trimitem telegramă...

SOCRATE : Nu...

DON : Ci o scrisoare pe două pagini. Mie-mi place să investesc cuvinte într-un căzut, așa cum jucătorii, la bursă, vorbesc de cei cu-adevărat mari, își plasează banii în acțiunile prăbușite și care costă foarte puțin. De multe ori, firește, aceste acțiuni rămîn înmormîntate. Dar, cîteodată ele-și revin pe nebăgate de seamă, saltă-n preț de cîteva sute de ori și jucătorul pe care l-a fericit inspirația să cumpere hîrtiile cu doi bani jumate, se trezește peste noapte în stăpînirea unei averi mai mult decît onorabile. *(Dictează.)* Dragă... *(Lapsus.)*

SOCRATE : Scraba...

www.cimec.ro

DON : Nu... Gigi... Cînd prietenii ajung prea sus, trebuie să le uiți prenumele. Cînd se află-n mizerie, plăcerea lor e să le uiți numele. „Dragă Gigi. Dă-mi voie mai întîi să te felicit din toată inima cu prilejul zilei tale de naștere. Din păcate, așa cum întru uluirea și adînca mea mîhnire mi-a fost dat adineaori să aud, această zi hărăzită bucuriei coincide, nedrept — vai, cît de nedrept pentru tine ! — cu una dintr-acele dureri care traversează, din ani în ani, viața bărbaților din vremea noastră. Vei depăși ceasul acesta de cumpănă ? Sînt încredințat. După cum încredințat sînt că ieșirea la limanul încercării te va găsi mai călit și pe culmile destinate valorii tale. Al tău, cu cea mai veche și imuabilă afecțiune." Data și semnătura. Cînd o primește îl podidesc lacrimile. Iar după ani și ani își va aminti... Cu siguranță... Pentru că un tip ca Scraba, lovit cum e, va privi cu asemenea bănuieli omagiile interesate încît n-o să-și dea seama că cea mai subtilă formă a interesului e dezinteresul meu, cuprins în scrisoarea de față... *(Mai departe.)* Buletinul oficial de astăzi are ceva ?

SOCRATE *(citește)* : Bagdad, ordinul „Tudor Vladimirescu" cl. a IV-a.

DON : Cu ce prilej ?

SOCRATE : Cu prilejul zilei de 4 februarie...

DON : Telegramă. Felicitări călduroase cu...

SOCRATE : Știu...

DON : Data și semnătura. Altceva ?

SOCRATE : O naștere. Doamna Combi. Fetiță...

DON : Telegramă : Felicitări călduroase...

SOCRATE *(consultă niște fișe)* : Nu merge călduroase.

DON : De ce ?

SOCRATE : Pentru că i-am trimis același text de Ziua femeii...

DON : Felicitări sincere cu prilejul...

SOCRATE : Am înțeles...

DON : Altceva... Cine-a mai murit ieri ?

SOCRATE : Tănăsescu de la I.P.C.H.

DON : Ce-a avut ?

SOCRATE : Infarct.

DON : Nu vorbi... La vîrsta lui... Ca și Epure... alaltăieri.

SOCRATE : Îhîm...

DON : Ca și Antioh, săptămîna trecută...

SOCRATE : Din senin.

DON : Destinul nu-i senin, Socrate. *(Clipă.)* Cam multe boli de inimă în ultima vreme. E îngrozitor. Dacă stai să te gîndești bine..., astăzi infarctul provoacă aproape tot atîția morți ca și accidentele de automobil... *(A început să bea cafeaua.)* Telegramă : Doamnei... strada... numărul... Ce să-i scriu ? Moartea-i una și-aceeași, nu văd cum ar putea fi durerea noastră de mai multe feluri... Vă rog, stimată doamnă, să primiți... cam dulce cafea, Socrate... dovada compasiunii mele... turcească de-aseară fusese parcă mai bună... cele mai profunde... avea și caimac... cu prilejul dispariției tragice și premature dintre noi a omului la care în clipa aceasta... cred că-i brazilianâ... ne gîndim cu atîta durere... să iei cubaneză... Al dumneavoastră...

SOCRATE : Cum ?

DON : Sincer, Socrate, să-mi ghicești în cafea. *(Răstoarnă ceașca întru uscare. Telefonul.)*

SOCRATE *(la telefon)* : Da... Cine-ntreabă ? *(Jocul cunoscut.)* Domnu' Miltiade ? Nu, nu-i acasă... *(Don mimează un tablou.)* ...La Muzeul Republicii. Da', îl studiază pe Rubens... Pentru ce ? În legătură cu reclama dumneavoastră pentru laptele praf... De... lumea-și închipuie că afișele-astea se desenează cît ai bate din palme... Nu zic nu, unii fac așa... *(Disprețuitor.)* Dar și ce iese !... Așa e... El nu lucrează numai pentru bani... Pentru el... afișul este... Da, o să-i spun... La revedere...

DON *(ceas)* : E tîrziu... Ce mai avem de făcut pe ziua de azi ?

SOCRATE *(consultînd o altă agendă)* : Trei invitați la masă... pe...

DON : Știu. Și seara ?

SOCRATE : Nimic. Ar trebui să inviți pe cineva. Sîntem cam în urmă cu planul...

DON : Ești sigur ?

SOCRATE : L-am cercetat ieri.

(Socrate se îndreaptă, urmat de Don, spre placajul, ca o ușă de dulap, de lîngă fereastră, și-l ridică, descoperind un fel de hartă murală, ale cărei orașe sînt constituite din felurite nume de oameni. Din loc în loc, săgeți roșii, albe, galbene indică „situația" individului respectiv în cadrul planului general de bătălie socială. Utilizînd, ca ofițerii de stat-major, două rigle lungi și subțiri, cei doi pă-

www.cimec.ro

şesc la operaţiunile de analiză a frontului.)

SOCRATE *(repede):* Matac e-n regulă, a fost săptămîna trecută. Taşulea, aşijderea. Pe Pufan de la I.P.C.D. nu l-ai invitat de trei luni.

DON : ...Cum dracu' ? Parcă hotărîsem să-l chem miercurea...

SOCRATE : L-am înlocuit cu... el rămăsese-n urmă cu-o jumătate de an...

DON : Aşa e...

SOCRATE : Îl sun ? *(Don zice din cap : da ; secretarul telefonează.)* I.P.C.D.... Vă rog cu tovarăşul director... Secretarul maestrului Don...

DON *(a preluat receptorul. În timpul acesta, Socrate scoate o săgeată roşie şi aşteaptă în faţa „hărţii" pînă la încheierea convorbirii, cînd va înfige săgeata în numele lui Vasile.)* Aloo. Pufan... Ce-i cu tine, dragă Pufan, nu te-a mai văzut omul de-un car de ani... Eu ? Cu viaţa... N-ai să mă crezi de ce te-am sunat... tu ştii că eu sînt cam nebun în felul meu... dar *(rîde)* n-o să mă crezi, iţi spun dinainte... te-am visat azi-noapte... Vezi ? Nici eu n-aş crede dacă mi-ai spune tu... Da, mă... Să vezi, mă, se făcea *(Socrate tresare)* că eram la mare, noaptea sub lună. *(Socrate se agită.)* Ies pe plajă, acolo nimeni, mă dezbrac să fac o baie şi cînd să m-arunc în apă, peste cine crezi că dau ? Peste tine... Dar asta nu-i nimic, pentru că tu... tu, cu cine crezi că erai ? *(Socrate face semne imprecise.)* Cu So... *(Socrate şi-a comunicat, prin semne violente, neliniştea, ceea ce-l determină pe Don să oprească silabele, astupînd receptorul.)*

SOCRATE : Cu Sofia Loren l-ai visat pe Dobrescu de la paşapoarte...

DON *(la telefon):* Iartă-mă, mă înecasem. *(Cu suspens.)* Brigitte Bardot... Ei, ce făceai... Las' că-ţi povestesc eu mai pe îndelete. Trebuie... Nu se poate, simţeam că dacă nu te sun să-ţi spun asta... Trebuie să ne vedem şi să... uite, ce mai calea-valea. Diseară ai ceva anume ? Atunci, ştii, hai să ne vedem la „Arizona". Să zicem la şapte jumate. Eşti tare, domnu' Pufan... Dispari din viaţa oamenilor, dar apari în visele lor. La revedere ! *(Lui Socrate.)* Mai e ceva ?

SOCRATE *(examinează steguleţele roşii de pe hartă):* Da, mi se pare că ar trebui să-i spui un cuvînt drăguţ lui... *(Caută, se răzgîndeşte.)* Nu, cu Ganciu s-a rezolvat, dar căzuse steguleţul *(găseşte punctul nemarcat)* ...lu' madam Furnarache.

DON : Vrei să zici că a trecut un trimestru de cînd n-am mai lăudat-o ?

SOCRATE : Trei luni şi o săptămînă.

DON : Cum zboară vremea... Ce i-am spus ultima oară ?

SOCRATE *(cercetează fişierul):* „A slăbit de n-o mai recunoşti".

DON : Şi anul trecut ?

SOCRATE : „Singura femeie din Bucureşti care ştie să poarte un taior."

DON : Am spus-o deci şi pe asta. Socrate, e trist ! Rămînem fără cuvinte... E cazul să-i vorbesc ceva despre bărbatu-său ?

SOCRATE *(fişier):* L-a prins cu secretara la „Doi cocoşi".

DON : Copii ?

SOCRATE *(acelaşi joc):* Un băiat de 16 ani.

DON : Învaţă bine ?

SOCRATE : Repetent.

DON : Şi-n afară de asta ?

SOCRATE : Pramatie.

DON : În ce clasă ?

SOCRATE : A 10-a. Liceul 149...

DON : Tradu...

SOCRATE : De pe strada Viorelelor.

DON : Aha... Prin urmare, cînd se întoarce acasă...

SOCRATE : Numai că nu se prea întoarce.

DON : Asta-l priveşte... Înseamnă că trebuie s-o apuce pe Lumînărarilor şi deacolo în parc... *(Semn : telefon.)*

SOCRATE : Alo ! Cu doamna Furnarache... Domnul Don.

DON : Sărut-mîinile, doamnă... Eu... eu... Plăcerea e de partea mea... Te răpesc o secundă, pentru că — pur şi simplu — nu m-am putut stăpîni. Să vezi ce s-a întîmplat... Treceam mai deunăzi pe Lumînărari... şi peste cine crezi că dau ?... Ai ghicit : peste băiatul dumitale. Să mă crucesc, nu alta... Inalt, drăguţ nevoie mare, era într-un grup de băieţi şi, bineînţeles, de fete... Şi trebuie să-ţi mărturisesc că nu el se ţinea de coada lor, ci tocmai viceversa... *(Protestează.)* Care drăguţ, doamna mea ! E frumuşel foc... Şi cînd te gîndeşti că acu' cîţiva ani... atîtica... Cît are acum ? *(Uluit.)* Numai ? Imposibil... Aş fi jurat că merge pe nouăsprezece... Nemaipomenit. Asta o să facă ravagii

www.cimec.ro

în rîndurile... Dacă n-a şi început... Altceva? Nimic... Toate cum le ştii... Am format numărul dumitale, aşa dintr-un imbold... Nu-i aşa? În definitiv, cele mai frumoase telefoane sînt acelea fără scop... Ai dreptate, au cam dispărut. O epocă dură, rea... Toată lumea cere, nimeni nu oferă... Doar noi cîţiva, rătăciţii generaţiei de mai demult... Inimă? Vai, e o asemenea criză de inimi, doamnă... *(Ascultă cam plictisit ceea ce reprezintă evident punctul de vedere al interlocutoarei. Lui Socrate, în timp ce astupă receptorul.)* Înfige steagu' în madam Furnarache. *(Socrate se execută. Don comunică secretarului cîteva dispoziţii de ordin gospodăresc, îi lasă un timp receptorul, pentru a-şi lega şireturile de la pantofi, apoi reia, la apelul secretarului, telefonul, rostind da... apoi văzînd că persoana de la capătul firului abuzează verbal, mimează o sonerie. Socrate se repede în coridor, lăsînd uşa deschisă, apoi, după ce Don a punctat convorbirea cu trei de da, auzim soneria de la intrare.)* ...Sînt singur... şi trebuie să fie doctoriţa... Nu, Irina-i cam bolnavă... nu, nimic grav, o stare... leşin... probabil. O să-i transmit. Mulţumesc. Sărut mîinile. *(Gata. Telefonul.)*

SOCRATE: Alo!...Alo!

DON: Cine e?

SOCRATE: Nu vrea să vorbească... Alo! Trebuia să te caute o femeie.

DON: Femeile care mă caută pe mine nu tac niciodată. *(Socrate închide, dar telefonul sună din nou.)*

SOCRATE: Alo! *(Iarăşi.)* Alo!... Aceeaşi tăcere.

DON: Dar dac-o fi alta?

SOCRATE: Alo! Ascultă, domnule, dacă-ţi place să taci la telefon, mai formează şi alte numere.

DON: Ce ştii tu, Socrate! Sînt oameni care nu tac cu oricine... *(La receptorul.)* Alo!... Casa Don... Cu cine doriţi?... Cu Socrate, nu, s-a văzut... Cu mine, nu, am observat... Cu Irina? Dacă doreşti cu Irina, tuşeşte. *(Se aude, amplificată, o tuse la telefon.)* Da. Numai că duduia e suferindă... Să vedem! *(Strigă.)* Irina!

IRINA *(din cameră)*: Da...

DON: Te caută cineva la telefon.

IRINA: Cine?

DON: Nu vrea să-şi spună numele.

IRINA: Atunci vin.

DON *(la telefon)*: Vine numaidecît... Argumentele dumitale s-au dovedit mai mult decît grăitoare.

IRINA *(a intrat în cameră şi preia receptorul)*: Mulţumesc, tată.

DON: Crezi că este cazul să te dai jos din pat?

IRINA: Da, tată. *(La telefon.)*

DON: ...Cine e?

IRINA: De ce vrei să ştii?

DON: Pentru că e-atît de discret încît ar putea să te iubească.

IRINA: Alo... O clipă. *(Lui Don, care trage cu urechea.)* Tată... De ce tragi cu urechea? Pînă azi dimineaţă îmi respectai libertatea.

DON *(îngrijorat)*: Pînă azi dimineaţă, erai mică. Dar, în clipa aceasta am impresia că eşti destul de matură ca să pot începe a te supraveghea.

IRINA *(se îndepărtează puţin)*: Alo... Da... Da... Mi-a fost rău... Am leşinat... Nu ştiu, n-a venit încă doctoriţa... E bună... E una care-l iubeşte pe tata... *(Lui Don.)* I-ai spus doctoriţei că-s bolnavă? *(Don înclină mirat din cap.)* Păcat, dacă-i spuneai c-ai leşinat tu, era de mult aici... De cînd aşteaptă să-ţi salveze viaţa... *(La telefon.)* Aşa că n-o să pot ieşi. Treci tu pe la mine... Cum cînd? Acuma... Poftim? Oh, dacă ţii mai mult la antrenamente decît la mine... După-masă nu ştiu dacă o să fiu acasă... Nu, nu plec nicăieri, dar s-ar putea să mor. *(A închis telefonul.)*

DON: Irina!

SOCRATE: Irina!

IRINA *(se îndreaptă spre cameră)*: Mulţumesc, tată...

DON *(o opreşte)*: Irina, ce-s vorbele astea? De ce-l vîri în sperieţi pe băiat?

IRINA: Nu-mi place să sufăr singură.

DON *(murmur)*: Şi vrei să împarţi durerea cu el...

IRINA: Da.

DON *(acuzator)*: Îl iubeşti atît de mult?

IRINA: Tată, nu uita că sînt bolnavă. Mi-e rău.

DON: Irina, nu uita că-ţi sînt tată. Mie mi-e şi mai rău... Şi, cu toate că, recunosc, nu-i momentul cel mai potrivit pentru a-ţi oferi o lecţie de morală...

IRINA: Toate momentele-s nepotrivite cînd e vorba să primeşti asemenea lecţii.

DON: Totuşi, cînd eşti sănătoasă...

IRINA: Înţeleg. De-abia aştepţi să mă simt mai bine, pentru ca să mă faci să mă simt prost.

DON: Vreau să-ţi spun că, în speranţa, firească, că te vei mulţumi să-mi scurtezi

numai viața, dar nu și această frază de două ori întreruptă pînă acum, că... ce vroiam să spun?...

IRINA : Ceea ce spune orice părinte în asemenea împrejurări.

DON : Eu nu sînt orice părinte!

IRINA : Nu. Dovadă că discut cu tine...

DON : Și cuvine-se să-ți atrag atenția că e cazul să te ferești de bărbații pe care nu-i cunoști cu-adevărat...

IRINA : Asta-i și convingerea mea. Dar cum să te ferești de cineva dacă nu-l cunoști cu adevărat?

DON : Întrebîndu-i pe alții. *(Degete-n piept.)*

IRINA : Tu ești altul decît mine, tată?

DON : Nu, altul decît el. Cine era la telefon? Băiatul care-ți aduce discuri?... Edi, cum îi zice?...

IRINA : Nu.

DON : Atunci Hagiu, care-ți aduce bilete de teatru?

IRINA : Nu.

DON : Sau... Eliodor, care-ți aduce bilete de film?

IRINA : Nu.

DON : Oscar cu revistele?

IRINA : Nu.

DON : Bumbu cu cărțile?

IRINA : Nu.

DON : E un secret?

IRINA : Nu. Cu atît mai mult cu cît vei avea prilejul să-i deschizi, și nu pentru ultima oară, ușa.

DON : Atunci de ce m-ai lăsat să întreb o jumătate de ceas?

IRINA : Ca să aflu cine-ai fi dorit tu să fie la telefon.

DON : Socrate!

SOCRATE : Da.

DON : Dă-i două palme din partea mea. *(Socrate se ridică liniștit, fata întinde obrazul și bunul prieten al casei aplică, simbolic însă, indicațiile primite mai sus.)* M-a pus dracu' nu știu cînd să-mi jur că n-o să te bat niciodată. Vanitate: străduindu-ne să fim altfel decît alții, ajungem să nu mai fim noi înșine.

IRINA : Foarte bine.

DON : Pentru mine-i foarte rău.

IRINA : Poate. Eu însă mă gîndeam la mine...

DON : Irina, te rog în genunchi, învață din greșelile mele. Să nu juri niciodată... Pentru că, încăpățînată cum te știu, ești în stare să-ți respecți jurămintele, o eroare de neiertat și care-i ajută pe cei din lumea ta să nu-ți respecte drepturile.

IRINA : După ce mi-ai cerut să mă feresc de jurăminte?

DON : Jură că nu vei jura niciodată.

IRINA : Jur.

DON : E singurul legămînt care merită să fie respectat. Și că, spre deosebire de bătrînul și imbecilul tău de tată, care și-a pierdut libertatea de a bate...

IRINA : Cui ai vîndut-o?

DON : Mie însumi... E singurul loc de unde n-o mai pot recupera... Tu, tu să trăiești potrivit dorințelor și voinței tale numai.

IRINA : Voi încerca.

DON : Și dacă e cazul, să rupi cu orice te leagă sau încearcă să te lege.

IRINA : Cu orice?

DON : La vîrsta ta — cu orice.

IRINA : La vîrsta mea, orice înseamnă, de obicei, oricine.

DON : Oricine. De pildă, cetățeanul de la telefon, a cărui prezență în rîndurile preocupărilor tale mi se pare excesivă. De ce te îndemnam eu mereu să ai o sută de prieteni lîngă tine? Ca să n-ai nici unul. Or... nu crezi că e cazul să lichidăm cu...

IRINA : Nu.

DON : Atunci — este! *(Clipă.)* Cum îl cheamă?

IRINA : Popescu.

DON : Te-am întrebat cum îl cheamă pentru tine.

IRINA : Pentru mine, Tibi.

DON : Fotbalistul...

IRINA : Îhîm...

DON : Ăsta care nu vorbește niciodată...

IRINA : Cînd e cu mine — nu...

DON : De ce?

IRINA : Pentru că nu-i dau voie.

DON : Totuși, aș minți zicînd că la tine — acolo — domnește-o liniște desăvîrșită. Aud mereu glasuri.

IRINA : E magnetofonul.

DON : Numai magnetofonul?

IRINA : De ce numai? Ajunge... Vorbesc alții pentru noi — cîntă... E mai bine-așa... Mai odihnitor.

DON : Auzi, Socrate, mai odihnitor... Să nu-mi spui că ești obosită.

IRINA *(simplu)*: Ba sînt.

DON *(sare)*: Dar nici n-ai apucat să-ți trăiești viața — ca să...

www.cimec.ro

IRINA *(simplu)*: Sînt obosită pentru că nu-mi trăiesc viața.

DON: Da' ce-ți lipsește? *(Tăcere.)* Asta e... Îți lipsește ceva. *(O apucă de obraz.)*

IRINA *(simplu)*: Da...

DON: Ce anume?

IRINA: Nu știu.

DON: Asta-i grav, Irina. Pe vremea mea, oamenii știau ce le lipsește.

IRINA: Și era mai bine?

DON: Bineînțeles! Pentru că-și închipuiau că într-o bună zi vor dobîndi lucrurile pe care nu le au... Dar voi... voi ați împins exigența pînă-ntr-acolo încît vă lipsește tocmai ceea ce nu există... Ce pofte nesățioase! *(Irina s-a apropiat de Socrate și-i înmînează un bilet.)* Ce-i asta?

IRINA: Pentru Socrate. *(Acestuia.)* Telefonează la 22.41.55, caută-l pe Cazimir, încunoștiințează-l că-s bolnavă și transmite-i ce-am scris eu aici...

SOCRATE: Bine... *(Fata se îndreaptă spre camera ei.)*

DON: Irina...

IRINA *(se oprește)*: Da, tată.

DON: Și nu uita despre ce vorbirăm noi în legătură cu Tibi. Dacă, așa cum socot eu c-ar fi bine, vrei să ai cu el... o discuție... așa... mai... *(tare)* spune-i de la obraz.

IRINA: Așa-i vorbesc întotdeauna.

DON: Chiar dacă va fi neplăcut.

IRINA: Eu nu-i spun decît lucruri neplăcute. *(Iese.)*

DON *(lui Socrate, plimbîndu-se nervos)*: Nu-mi place. Va trebui să discut cu ea, altfel, mai... Oh, din păcate, singurul lucru pe care nu-l învățăm de-a lungul vieții, este cum să trăim. Apropo de viață... te-ai uitat în cafea?

SOCRATE: Am lăsat-o să se usuce. *(Ia ceașca și se apropie, întru mai bună vedere, de fereastră, unde, cu Don lîngă el, curios, pornește a descifra viitorul. Tăcere superprelungită.)*

DON: Ce e?

SOCRATE *(încruntat)*: Don...

DON: E ceva grav?

SOCRATE: N-am pomenit în viața mea o ceașcă atît de încîlcită. *(Arată.)* Cineva la care ții foarte mult.

DON: Ăsta-s eu.

SOCRATE: Nu. O fată.

DON: Irina.

SOCRATE: Nu, altcineva.

DON *(nerăbdător)*: La care țin eu?

SOCRATE: Da.

DON: Imposibil.

SOCRATE: Tu... vezi?... Ăsta ești tu... Și... o persoană cu litera M... și una cu litera T... o mare învălmășeală... O învălmășeală cumplită... Apoi, din vălmășagul ăsta în care te afli și tu și fata — și M și T, se produce o schimbare, dar nu o schimbare oarecare.

DON: Normal, dacă-i oarecare nu e o schimbare.

SOCRATE: ...Ci una... *(Ulult.)* Dragul meu, ghicesc în cafea de treizeci de ani, dar niciodată pînă astăzi nu mi-a fost dat să...

DON *(nervi)*: Ce fel de schimbare? În bine sau în rău?

SOCRATE: La-nceput... e... în...

DON: Nu la-nceput. La sfîrșit.

SOCRATE: La sfîrșit e înseninare...

DON: Grav. Numai moartea... e senină. *(Socrate dă să răspundă, dar observă ceva de la geam, jos a frînat o mașină și...)*

SOCRATE: Doctorița!... Ce agitată e...

DON: Cred și eu. Are-atît de rar prilejul să mă vadă-n ultima vreme... Femeie: de cînd nu-i mai acord sănătatea mea, se mulțumește și cu maladiile... Am fugit să pun o haină pe mine. Dacă mă vede atît de neglijent, e-n stare să-și facă iluzii. *(Intră în camera lui.)*

IRINA *(voce)*: Socrate... ai telefonat?

SOCRATE: Acuma. *(Telefonează.)* Alo, vă rog cu Cazimir... Din partea domnișoarei Irina. *(Citind biletul, Socrate bifează punctele succesiv.)* Domnișoara vă transmite că-i bolnavă și că n-o să poată veni azi la șapte la ceai... și vă mai roagă să-i spuneți lui Geo... da, Geo, că poate dispune de biletul pentru *(descifrează greu)* The... da, The Beegees: domnișoara vă mai roagă de asemenea, să-i comunicați Dinei, ca nu cumva să-i împrumute lui Țuțu discul pe 33 cu... cu... exact... pentru că Țuțu are obiceiul să dea plăcile lui Vernescu Ștefan de la Politehnică, iar Vernescu Ștefan le împrăștie mai departe pe cinci lei imprimarea, încît, după o săptămînă, tot Bucureștiul le are pe magnetofon... De asemenea, vă mai roagă să-l căutați pe Matei, care-o să fie la Raluca între 9 și 11, și să-i spuneți că l-a ascultat aseară la radio în cadrul emisiunii „Studenți și film", și dacă-l mai înjură vreodată pe bătrînul suedez... o să-i pună pe băieți să-i rupă picioarele

www.cimec.ro

la cinematecă în hol... Poftim ? Da, atîta tot, mulțumesc.

(Intră Don. Și soneria cam agitată. Socrate a deschis și se întoarce conducînd-o pe doctoriță.)

DON : Sărut mîinile, Mara.

DOCTORIȚA : Știu, am întinerit. Ce-i cu Irina ?

DON : A leșinat...

DOCTORIȚA : Buun. Și tu ?

DON : Mie mi-e bine. *(Scuze.)* Îmi pare rău... Poate altă dată.

DOCTORIȚA : Poate. Ești atît de sigur pe tine, încît nu m-ar mira să ți se întîmple ceva. *(Observînd ceașca de cafea.)* Vai, Don, mă uluiești. Ai pus să ți se ghicească în cafea ?

DON *(umeri)* : Ce vrei, draga mea... De cînd nu mai cred în nimic, am început să cred în orice.

DOCTORIȚA *(ia ceașca)* ...

DON : Te pricepi ?

DOCTORIȚA : La ghicit viitorul, nu. *(În ochii lui.)* Din păcate...

DON : Oh, fără scene. *(Tare.)* Te rog !

IRINA *(din camera ei)* : Și eu, Mara !

DOCTORIȚA *(tare)* : Pe tine te-ascult, Irina. Dar să știi că nu merită.

IRINA *(ca mai sus)* : Știu.

DON *(o ia de braț)* : De altfel, scumpă prietenă, eram tocmai pe cale să-ți comunic faptul că persoana dumitale se află în substanța, plină de taine, de altminteri, a acestei cești de cafea.

DOCTORIȚA : Minți. *(Don ridică brațele la cer întru dreptate.)*

SOCRATE : Nu, doamnă. Întîmplător, v-a spus adevărul.

DOCTORIȚA *(murmur)* : Cum se poate ?...

SOCRATE : Sînteți în cafea.

DOCTORIȚA : Unde ?

SOCRATE *(demonstrație la obiect)* : Aici.

DOCTORIȚA *(gheață)* : Aici e o bufniță.

SOCRATE : Mai la stînga, doamnă. Între fată și trăsnet.

DOCTORIȚA : Nu văd nimic, ce-i acolo ?

SOCRATE : O seringă.

DOCTORIȚA : Eu nu sînt o seringă.

SOCRATE : Nu sînteți. Dar lîngă seringă e-un profil de femeie și deasupra femeii litera M.

DOCTORIȚA : Aha...

SOCRATE : Iar femeia al cărei nume începe cu M...

DOCTORIȚA : Sînt eu... vrei să zici.

SOCRATE : Asta n-ar fi nimic...

DOCTORIȚA : Bineînțeles că n-ar fi.

SOCRATE : ...Dacă această femeie n-ar aduce înseninare.

DOCTORIȚA : Asta de unde-ai mai scos-o ?

SOCRATE : Din curcubeu...

DOCTORIȚA : Oh ! *(Încruntare.)* Curcubeu...

DON : Acuma ce nu-ți mai place ?

DOCTORIȚA *(vag)* : Curcubeele apar, dacă nu mă-nșel, după furtuni numai. *(Pași repezi spre camera fetei. Don o urmează. Deschizînd ușa, Doctorița îl oprește-n prag.)* Lasă-mă. Singură. De ce te holbezi ? Nu-i prima oară cînd *mă lași.*

DON : Nu, dar e prima oară cînd o femeie-mi cere una ca asta. *(Doctorița a intrat în cameră, trîntind relativ ușa.)*

SOCRATE : Arată bine...

DON : Cred și eu : dacă m-a văzut... Trist, Socrate ! Să te-mbraci în așteptarea unei femei pentru care altădată te dezbrăcai...

SOCRATE *(cu ochii la ușă, ca și cum ar admira-o)* : Altădată... cîți ani să fi trecut de-atunci ?

DON : Cinci, poate șapte...

SOCRATE : Dar au fost frumoși...

DON : Astăzi, da.

SOCRATE : De ce astăzi ?

DON : Pentru că au intrat în trecut, iar trecutul posedă însușirea de neprețuit, de a ne face să credem cu vanitate că am avut cîndva un prezent.

SOCRATE : Totuși, nu se poate spune că Mara nu te-ar fi iubit.

DON : Ce motiv ar fi avut să nu mă iubească ?

SOCRATE : Și nici că nu s-a purtat frumos...

DON *(gratitudine)* : Destul de frumos, într-adevăr, a încercat să se sinucidă.

SOCRATE : Spune-mi și mie, că-s curios. Te-ai îndrăgostit de ea de la început ?

DON *(profesor)* : Dacă mă îndrăgosteam de ea, n-aș fi avut-o niciodată.

SOCRATE : Da' cum ai făcut s-o cucerești ?

DON : Nimic. Am cucerit-o... Eu cu femeile întîi le pun jos, după aceea le ridic în slava cerului.

SOCRATE *(visare)* : Pînă ce rămîn la tine.

DON : Nu, pînă ce fug, cucerite de alți bărbați.

SOCRATE : Mara n-a fugit.

www.cimec.ro

DON : N-a avut cînd. I-am luat-o eu înainte.

SOCRATE *(pauză)* : Don. Vreau să te întreb ceva în legătură cu Mara.

DON *(intrigat)* : Şi eu, Socrate : de ce ? De ce astăzi tocmai ? De ce aşa ?

SOCRATE *(încurcat)* : Don...

DON : O iubeşti ?

SOCRATE *(enormitate)* : Cum aş îndrăzni?

DON : Să-mi spui ? *(Socrate : Oh !)* Atunci ?

SOCRATE : Este că în cafea voi cădeţi foarte îmbrăţişaţi.

DON *(umeri)* : În cafea, se poate. *(Repede.)* Da' de ce nu mi-ai spus pînă acuma ?

SOCRATE : Pentru că nu te-ar fi interesat defel. Iar Marei nu i-am spus-o, pentru că ar fi interesat-o prea mult. Dar de cîteva minute încoace mă urmăreşte o idee.

DON : Fugi de ea, Socrate, fugi de ea...

SOCRATE : E greu să fugi de o idee. De aceea, ca să pricep mai pe-ndelete unde bate ceaşca, mă întrebam dacă nu cumva, în ultima vreme...

DON : Eu şi Mara...

SOCRATE : Îhîm...

DON : Nici pomeneală.

SOCRATE : Nu de alta, dar *(încurcat)*, căutînd ieri ceva prin camera ta, am dat peste o hîrtie, căzuse din scrin, pesemne, o hîrtie mai veche din jurnal... vorbeai despre Mara.

DON : Cum ?

SOCRATE : Frumos. Se vede că aveai ceva de spus.

DON : N-aveam nimic de spus, dar aveam cuvinte... *(Amintiri.)* Bun. Sigur... Recunosc... Mara a fost o... femeie... pe care, pe care...

SOCRATE : Ce-nseamnă pentru tine o femeie pe care... ?

DON : O femeie cu care aş dori să mă căsătoresc.

SOCRATE : Vezi ?

DON : Ce să văd ?

SOCRATE : Că ai dorit.

DON : Da, dar n-am vrut. Dacă sîntem destul de puternici pentru a voi lucruri pe care nu le dorim, trebuie în acelaşi timp să avem tăria de a nu voi lucrurile pe care le rîvnim. Mara s-a arătat a fi, la timpul cu pricina, o femeie admirabilă, în sensul că izbutea să cuprindă-n făptura-i, de fapt fragilă, o seamă întreagă de femei. Era o Mară frumoasă, deci utilă privirii, o Mară capabilă să pregătească nişte salată de vinete, roşii, ridichi şi ardei, aşa cum nu pomenisem pînă atunci, dar nici, vai, după aceea ; o Mară care învăţase să joace table ca să nu mă plictisesc, fapt care, în treacăt fie zis, o ajuta pe dînsa să fugă de plictis. O Mară care izbutise să nu mă strice cu nici un prieten, o Mară care se zbătea să mă scoată din casă — important ! O Mară care se zbătea să mă ţină în casă — şi mai important încă, o Mară ştiind să construiască nişte zile ! Pe care de altfel le-am uitat, precum şi nişte nopţi, pe care de altfel nu le-am uitat... *(Pe degete.)* Cîte Mare sînt ?

SOCRATE : Şapte.

DON : Şi n-am pus la socoteală pe Mara doctor.

SOCRATE : Aşa e. Opt.

DON : Deşi... mă întreb uneori dacă prezenţa unui medic e binefăcătoare bărbatului. Femeile doresc într-atîta să te salveze de la pieire, încît fac tot ce le stă în putinţă pentru a te îmbolnăvi. Oricum, opt e opt... Şi, scormonind prin amintiri, cred că aş ajunge pînă la zece femei, Socrate, într-una singură.

SOCRATE : E o sumă. Mai tare, vrei să zici, decît Dolores ?

DON : Dolores nu trecuse niciodată de şase... Cu larghеţe, şapte... Nu, hotărît, Mara deţine recordul absolut...

SOCRATE : Zece ! Să-ncapă zece femei într-una !

DON *(melancolic)* : Da, Socrate, dar dacă-ai şti cîte rămîn pe dinafară ! *(Pauză.)* Căsătoria..., căsătoria la care te gîndeşti tu, e o îndeletnicire nespus de grea : pentru ca doi oameni să fie fericiţi, trebuie ca unul din ei să accepte a fi nefericit... Mara, ce-i drept, era dispusă. Spre ghinionul ei însă, egoismul meu s-a hipertrofiat în ultimii ani. Dacă la început mă mulţumeam să nu ofer sufletul meu nimănui, astăzi — ce vrei, poftele cresc — am ajuns să nu primesc sufletul nimănui. *(Intră Doctoriţa. E vizibil tulburată, ca şi cum s-ar fi aflat dintr-o dată în faţa unei taine.)*

DON : Ce are ?

DOCTORIŢA : Socrate, vrei să-mi dai un pahar cu apă ?

DON : E grav ?

DOCTORIŢA : Dar nu ţi-am spus nimic.

DON : Tocmai de aceea.

DOCTORIŢA : Linişteşte-te, Don.

DON : Numai după ce-mi spui ce are Irina. Ignoranţa mă neliniştеşte.

DOCTORIŢA : Da, ignoranţa ta a fost întotdeauna purtătoare de tulburări grave şi greşeli asemenea... Îmi aduc aminte...

www.cimec.ro

DON : Nu acum, te rog, nu acum. O să-ți aduci aminte tot ce dorești la prînz, diseară, la noapte, mai ales la noapte, mîine, uite dacă vrei să ieșim mîine seară împreună...

DOCTORIȚA *(simplu)* : Sigur că vreau.

DON : La Capșa... unde vei avea prilejul vreme de trei ceasuri să treci în revistă toate cîte s-au întîmplat, operațiune foarte plăcută, deoarece sfîrșește inevitabil cu : „Don, ești un criminal".

DOCTORIȚA : Și nu ești ?

DON : Ba da. Cu singura deosebire că în clipa de față sînt un criminal nelinștit. Ce-i cu Irina ?

DOCTORIȚA *(după o tăcere)* : Nimic anormal.

DON : Nimic anormal înseamnă ceva normal. Sau n-am dreptate ?

DOCTORIȚA : Tu cînd discuți ai întotdeauna dreptate.

DON *(trece)* : Or, dacă-ți închipui că „normalul" îmi inspiră încredere, te înșeli amarnic. Natura, doamna mea, e-n ochii mei suspectă, foarte, și mă feresc de firesc ca de accidente.

DOCTORIȚA : Știu.

DON *(față-n față)* : Așa încît nu ieși de-aici pînă nu-mi spui ce boală are Irina.

DOCTORIȚA *(surîs)* : Serios ? Cu toate că femeia din mine e-ndemnată să tacă pînă la sfîrșitul zilelor, medicul îți spune cît se poate de limpede : nici o boală.

DON : Asta nu se poate. Toți oamenii sînt bolnavi.

DOCTORIȚA : Se pare că n-ai mai văzut de mult oameni sănătoși.

DON : Oameni care să leșine de sănătate, la șase dimineața, în pragul ușii, și să geamă, n-am mai întîlnit.

DOCTORIȚA *(ușor)* : Tu n-ai gemut niciodată fără să fi fost bolnav ?

DON *(în ochi)* : Ba da, stimată doamnă. Dar nu eram singur.

DOCTORIȚA *(rar)* : Ascultă-mă, Don. Irina nu-i bolnavă. Irina a crescut, Irina cunoaște niște stări de natură feminină...

DON *(jenat)* : A... *(Înțelegere.)* Ah... *(Ușurare.)* Asta-i tot ?

DOCTORIȚA : Tot. Dar, după cum știi prea bine, *totul* cuprinde mai multe decît la un bărbat.

DON *(spor de jenă)* : Știu... în sfîrșit... Presupun că pot să mă las pe mîinile tale.

DOCTORIȚA *(simplu)* : Întrutotul.

DON : Mă gîndeam adică... să discuți cu ea... ca o mamă.

DOCTORIȚA : La asta mă gîndeam și eu.

DON : Pentru că orice-am zice, se simte în casă absența unei femei cu experiență.

DOCTORIȚA : Fără îndoială.

DON : Va să zică, i-ai explicat toate cele de cuviință.

DOCTORIȚA : Da.

DON : Și acum e clar ?

DOCTORIȚA : Ne-am înțeles foarte bine.

DON : Mă miră. Nimeni nu se înțelege cu ea... Și-acum spune-mi, ce trebuie să fac ?

DOCTORIȚA : Deocamdată nimic.

DON : Medicamente... vreo rețetă ?

DOCTORIȚA : Mă-ngrijesc eu de toate... Plec acum la policlinică, vorbesc cu fetele de la farmacie și diseară trec din nou s-o văd...

DON : N-aș vrea să abuzez de timpul tău.

DOCTORIȚA *(suspin)* : Știu, Don.

DON : Mara ! Nădăjduiesc că nu-mi ascunzi nimic.

DOCTORIȚA : Cum te-ai schimbat... Odinioară, mă invinuiai, dimpotrivă, că nu știu să ascund răul. *(Oprește replica lui Don cu un „taci" nerostit.)* ...Ah, și pentru că veni vorba de taine, rogu-te ca Irina să nu fumeze. *(Socrate tresare.)*

DON *(absolut)* : Irina nu fumează.

DOCTORIȚA : Ba da. Am găsit două pachete de „Snagov".

DON *(miliție)* : Unde ?

DOCTORIȚA : Cam pe-acolo pe unde le-ascundeam și eu la 17 ani.

DON *(scrîșnet)* : Mă duc la dînsa, iau țigările și le arunc pe fereastră.

DOCTORIȚA : Nu-i nevoie. Le-am aruncat eu.

DON *(aprinzîndu-și o țigară)* : Mă întreb cine-i ticălosul care-o aprovizionează cu țigări ?

DOCTORIȚA : Socrate. *(O conduce pe Doctoriță, apoi revine.)*

DON : Socrate... Cine-i stăpîn în casa asta ? Eu sau Irina ?

SOCRATE : Irina.

DON *(amenințător)* : Să știi că va trebui să avem o discuție hotărîtoare în legătură cu țigările.

SOCRATE : Prea tîrziu : discuțiile hotărîtoare au loc îndeobște după ce s-au luat hotărîrile.

(Soneria.)

SOCRATE *(deschide și revine numaidecît cu un teanc de ziare. Ținînd seama că Don e în continuare pus pe ceartă, aghiotantul zice)* : Acuma n-am timp să ne certăm. Trebuie să-ți citesc ziarele... Sau nu te interesează ?

www.cimec.ro

DON : Ba da. Dacă tot nu-s în stare să aflu ce se petrece în lumea mea, măcar despre lumea cealaltă să am parte de oarecare ştiri.

(Soneria.)

SOCRATE *(se întoarce din drumul spre stînga, fuge în vestibul şi se întoarce spunîndu-i lui Don ceva).*

DON : Nu !

IRINA *(vocea)* : Ba da.

SOCRATE *(se repede în vestibul, dar din uşă îi spune lui Don)* : Să nu-l baţi ! *(Apoi revine cu Băiatul. Acesta e înalt, puternic, net superior fizicește lui Don. Costum sport, sau de antrenament.)*

BĂIATUL : Bună ziua, domnu' Don.

DON : Aha... Poftește, tinere, poftește. *(Socrate se deplasează cu teancul de ziare în camera lui Don.)*

BĂIATUL *(arată spre camera fetei)* : Se poate ?

IRINA *(vocea)* : Nu, nu se poate. Mă îmbrac. *(Auzim o uşă trîntită, sugerînd că fata a intrat probabil în baie.)*

BĂIATUL *(după o clipă)* : Mai e bolnavă ?

DON : Cred că nu, a-nceput să ţipe.

BĂIATUL *(după o clipă)* : Se simte mai bine ?

DON : Îşi schimbă rochia. Toate femeile se simt mai bine cînd îşi schimbă rochia.

BĂIATUL *(acelaşi joc)* : La telefon părea că...

DON : La telefon vocile femeilor par altfel decît în realitate. Eu m-am îndrăgostit odată de o fată, din pricină că-i auzisem mai întîi glasul la telefon, şi m-am întors la ea din acelaşi motiv. Telefonul avantajează vocile feminine, de parc-ar fi nişte fotografii ale glasului. Mă refer, bineînţeles, la fotografiile retuşate.

BĂIATUL : Şi doctorul ce-a zis ?

DON : Că nu-i nimic grav.

BĂIATUL *(încruntare)* : Mă mir... Dacă i-a cerut lui Cazimir să cedeze biletele pentru The Beegees, înseamnă că... în sfîrşit...

DON *(amabil)* : O ţigară ?

BĂIATUL : Mulţumesc. Nu fumez. *(Dar ia o ţigară, după şovăiri.)*

DON : Un coniac ?

BĂIATUL : Mulţumesc. N-am voie... Ştiţi... eu... *(Dar soarbe un ceva de alcool.)*

DON *(părinte)* : Ştiu. Vii de la antrenament.

BĂIATUL : Da...

DON : Sau mai bine zis ai fugit de la antrenament.

BĂIATUL : De ! Altfel, nu mi-ar fi dat voie şeful.

DON : Aveţi vreun meci mai greu în perspectivă ?

BĂIATUL : Foarte. Cu F. C. Abatorul.

DON : ...Şi presupun că vă pregătiţi serios...

BĂIATUL : Alergări, haltere, lovituri de la 16 metri.

DON : Mult ?

BĂIATUL : Opt ore pe zi... E destul de plictisitor.

DON : Tinere, ceasurile astea plictisitoare la douăzeci de ani ne scutesc de plictiseli la patruzeci. Dreptul la lenevie se cucereşte prin muncă fără preget. Bineînţeles, dacă vrei să ajungi cineva...

BĂIATUL *(şovăieli)* : Vreau să devin... un om... aşa... un om... *(Nu găseşte cuvintele.)*

DON : Hotărăşte-te, sau un om sau cineva ! *(Oprindu-i răspunsul.)* Pentru că în materie de cineva, îngăduie-mi, tinere, să-ţi dau cîteva sfaturi... Cam neplăcute, ce-i drept. De altfel, sfaturi plăcute nu există. *(Îl examinează îndeaproape.)*

BĂIATUL *(deranjat)* : De ce mă priviţi aşa ?

DON *(nostalgic)* : Privindu-te, mă privesc... Crede-mă, dragul meu, că nu ţi-aş da lecţii dacă n-aş avea convingerea că am săvîrşit o cantitate cu totul remarcabilă de greşeli la viaţa mea.

BĂIATUL : Oh, exageraţi...

DON : Nu exagerăm niciodată afirmînd că am greşit. Ţi-am urmărit mişcările cu atenţie din clipa în care ai fost chemat la antrenament şi pînă acum. Va să zică, a fost deajuns un strigăt de fată oarecare ca să te smulgă de pe teren. Iată o greşeală de neiertat !

BĂIATUL : Irina nu-i o fată oarecare.

DON : Asta-i a doua greşeală. În clipa în care ai ajuns la concluzia că fata la care ţii nu e oarecare, eşti un om pierdut.

BĂIATUL : Totuşi... e un sentiment omenesc... şi...

DON : A treia greşeală. Cine te-a învăţat că sentimentele umane sînt folositoare omului ? Ciudat ! Cu cît te-ascult mai cu atenţie, cu atît îmi aud mai limpede tinereţea.

BĂIATUL : Sînteţi prea amabil.

DON : A patra greşeală. Nu sînt amabil. Dimpotrivă. Cînd spuneam că mă regăsesc în dumneata, nu-ţi aduceam un compliment, ci o injurie. Pentru că de fapt nu ne place să recunoaştem în ceilalţi calităţile noastre, ci numai slăbiciunile. Erorile vecinului sînt singura

www.cimec.ro

noastră justificare și liniștire întru suflet. De aceea, îi sîntem foarte, foarte recunoscători cînd păcătuiește. Ei bine, tinere, văd în dumneata, cu spaimă, anii mei de odinioară. Cam așa eram la începuturi. Spun *cam* așa și nu chiar așa, pentru că eram mult, incomparabil mai slab. *(Îl examinează.)* Din toate punctele de vedere. De băut n-aveam voie : mă-mbătam în fiecare seară. De fumat n-aveam voie : fumam două pachete pe zi. Etcetera. Mai ales Etcetera. Tinerețea mea a fost o frază care începea cu etc. ...Aveam, firește, visuri mari, ca și dumneata acuma.

BĂIATUL *(mirat, arată afișele din cameră)* : Și nu vi le-ați înfăptuit ?

DON : Nu... Dar poate că-i mai bine așa ; îmi rămîne măcar iluzia că aș fi putut izbuti, dacă nu erau alții de vină — sau altceva. Știi ce anume rîvneam să fiu ?

BĂIATUL : ...Altceva decît ? *(Arată afișele)*...

DON : Bineînțeles. Cum îți închipui că puteam visa de la 18 ani să mă pun trup și suflet în slujba pantofilor cu talpă de cauciuc ? Servim cizmele, e drept, dar ceva mai tîrziu. Va să zică, nu știi ce voiam să fiu...

BĂIATUL : Nuu...

DON : Fotbalist.

BĂIATUL : Ah !

DON : N-ai crede...

BĂIATUL *(delicat)* : Ba da... însă...

DON : Mă găsești cam îngîmfat ? Fii sincer.

BĂIATUL : Nu... dar...

DON : Poate eram. Poate nu. Fapt e că aveam șanse. Antrenorul... l-ai cunoscut pe Toboc, nea Toboc de la „Unirea" ?

BĂIATUL *(veneratie)* : Nu. Dar am învățat după el la seminar.

DON : Nici nu mă miră. Ei bine, Toboc vedea în mine un... n-o să mă crezi... un al doilea Ionescu.

BĂIATUL *(sufocat)* : Așa spunea Toboc ?

DON : Pe cuvînt de onoare.

BĂIATUL : Oh, vă cred... cum să nu vă cred...

DON : ...Dar n-am ajuns. Și știi de ce ?

BĂIATUL : Un accident.

DON : Dacă vrei, numai că accidentul meu a fost o fată.

BĂIATUL : Ah...

DON : O fată ca Irina. O fată pe care n-o socoteam cîtuși de puțin oarecare. O fată care m-a rugat într-o zi de aprilie să fug de la antrenament pentru că are să-mi spună ceva, foarte, foarte de seamă.

BĂIATUL : Și... ați fugit ?

DON *(arată camera)* : Era întîia oară cînd mi se întîmpla să lipsesc de la antrenament. A urmat însă a doua oară. Și a treia. Și a patra... În același fel. Și din aceleași pricini. Pentru că fata avea ceva de spus... Ceva ce nu suferă întîrzieri și amînări...

BĂIATUL *(neliniște)* : Chiar așa ?

DON : Cîtă vreme iubeam, cuvintele fetei erau foarte de seamă ; după aceea, chemările suportau amînări de la cinci zile în sus. Dar, prea tîrziu. Toboc mă trecuse pe tușă pentru lipsă de formă. Mușchii slăbiseră, suta de metri pe care o alergam în 10,9 secunde îmi lua 12, din trei penaltyuri ratam două, din cinci cornere, patru. Cădere. Cădere totală. Mai mult, cădere care, pe undeva, o mulțumea pe fata despre care-ți vorbesc.

BĂIATUL : Asta-nseamnă că nu v-a iubit.

DON : Asta-nseamnă că îi plăcea într-atîta de mine încît voia să mă consume de tot, cu pofte fără de margini și entuziasm, nemailăsînd liberă altor îndeletniciri sau țeluri, dacă vrei, nici o fărîmă din prea modesta mea făptură, ca să nu zic chiar personalitate. Gelozia ei...

BĂIATUL : A ! Asta-i altceva...

DON : Nu e. Femeile-s geloase nu numai pe celelalte femei, ci și pe toate ființele, lucrurile sau obiectele care nu poartă numele lor. În mintea iubitei, mingea de fotbal era blondă, barele se unduiau ca niște coapse de balerină, aplauzele din tribună mă sărutau pe obraji, cartea pe care o citeam era lascivă, radio-jurnalul îmi făcea cu ochiul, strada pe care umblam în neștire îmi șoptea : ai venit ? În fiecare zi, în fiecare ceas, în fiecare clipă fata despre care-ți vorbesc mă prindea în flagrant delict de adulter cu planeta. Pe scurt, vreau să te informez că, încet-încet, hărțuit, măcinat, cenzurat, gazda dumitale aici de față și-a ieșit din formă. După care a ieșit din echipă. După care a ieșit din lot. După care a ieșit din speranțe. Deși, ar fi putut deveni un mare jucător. Am impresia că nu mă crezi. Am impresia că mă socoți cam îngîmfat...

BĂIATUL : Nu, nu...

DON : Pentru că vanitatea oamenilor e într-atît de mare încît ei nu se mărginesc să-și închipuie ce vor fi, ci și ce-ar fi putut deveni... dacă...

BĂIATUL : Nu... Nu... Cred. Mai ales că, după statura dumneavoastră, presupun... că aveați stofă de inter-stînga.

DON : Aveam. Din păcate, n-am știut să fiu croitorul propriei mele stofe. Din

www.cimec.ro

păcate, n-am izbutit să mă construiesc, să scot din casă 80 000 de oameni, duminică de duminică, pe stadion, să călătoresc la Rio de Janeiro, să-mi văd fotografia în gazetă pe trei coloane, să povestesc la radio cum am înscris golul victoriei în minutul 9, să acord un interviu la televiziune despre sistemul de joc cu „il libero" și viața mea intimă și, mai ales, să refuz alte trei, să fiu oprit în stradă la București pentru un autograf, la Neapole pentru o fișie de tricou și la Sao Paolo pentru o șuviță de păr... Îți place?

BĂIATUL *(codindu-se)*: Dda...

DON: Gîndesc ca tine?

BĂIATUL: Dda...

DON: Visez ca tine?

BĂIATUL: Da. Cum se poate?

DON: Foarte simplu. Cînd vei ajunge la vîrsta mea, o să descoperi că oamenii nu se mulțumesc să-mpartă aceeași viață, ci, mai mult, consumă dintr-același vis... Mi-e teamă că-n vremea noastră viața dinlăuntru s-a uniformizat, la rîndu-i, urmînd exemplul vieții de-afară... Fugim cu toții de-același pămînt și ne trezim împreună în același cer... Așa se explică poate că știu să-ți văd vedeniile. Și că te sim rîvnind la o zi în care circulația autobuzelor în București va fi întreruptă pe două ceasuri de la Bălcescu în Bariera Vergului, pentru că oamenii s-au năpustit spre stadion voind să-l vadă... pe Tibi... *(il arată cu degetul)* în duel cu Bonifacio de la Sao Paulo...

BĂIATUL *(uimit)*: De unde știți?

DON: Pentru că nu se poate să fie altfel. Pentru că, la vremea mea, am rîvnit același lucru. Din păcate, n-am reușit. Și întrucît nu izbutisem să trăiesc la nivelul dorințelor, mi-am coborît dorințele la nivelul meu. În ziua aceea am abdicat. Ca atîția oameni de altfel și ca atîtea lumi... Oh! dac-ai ști cîte tronuri sînt lăsate-n părăsire... în fiecare ceas. În fiecare clipă... După care, pentru că trebuia... totuși!... să trăiesc, m-am resemnat, iarăși ca atîția alții, și mi-am ales o meserie intelectuală...

BĂIATUL *(generos, arată reclamele)*: Dar... grafica... e o... *(Profesiune foarte onorabilă.)*

DON: Prostii: nici un afiș n-a întrerupt vreodată circulația autobuzelor în București.

BĂIATUL *(ca mai sus)*: Totuși...

DON: Taci. Știu ce vrei să spui. Că nu-i rușine să muncești cu creierul.

BĂIATUL: Fără îndoială.

DON: ...Și că nu e dat oricui să lucreze cu trupul.

BĂIATUL *(mormăie menajant)*...

DON: Poate mîine, odată cu mașinile electronice, care realizează calcule matematice, traduc din sanscrită, joacă șah și scriu poezii, să ajungem încet-încet și acolo, oamenii fiind în sfîrșit eliberați de îndeletnicirile ingrate. Oricum, ordinatoarele sînt de-abia la început, așa încît totul este încă o chestiune de perspectivă. De altfel, de-a lungul istoriei, fericirea a fost mereu o chestiune de perspectivă, fiind programată de fiecare dată pentru secolul următor... Dar întorcîndu-ne la ziua de azi și rugîndu-te încă o dată să nu încerci a mă consola, vom spune înțelept: „mulți chemați, puțini aleși"... nu-i așa? *(Nu așteaptă răspunsul)* Precum și, mai ales *(arată desenele)*, că, în definitiv, trebuie să le facă cineva și pe astea.

BĂIATUL: ...Aveți dreptate.

DON: Avem întotdeauna dreptate cînd ne recunoaștem învinși. Și tocmai de aceea îmi îngădui să intervin în viața dumitale. Crede-mă, sînt destul de ratat ca să-ți dau sfaturi. Nu mai renunța la antrenamente! Dacă, bineînțeles, vrei să ajungi în națională. Vrei, nu-i așa?

BĂIATUL: Vreau, sigur că vreau.

DON: Și să fii selecționat pentru Olimpiadă...

BĂIATUL: Ar fi grozav.

DON: Și — pe urmă — pentru campionatele mondiale.

BĂIATUL: Oh...

DON: Și-ntr-un an, doi, cine știe? să joci în echipa Europei...

BĂIATUL *(roșește)*: Greu...

DON: Și-n trei-patru ani — cine știe? În echipa lumii.

BĂIATUL: Nici chiar așa.

DON: Și-n cinci-șase ani să primești titlul de jucătorul nr. 1 al anului, plus „gheata de aur".

BĂIATUL *(neîncrezător)*: Nu-mi fac iluzii...

DON: Îți faci iluzii că nu-ți faci iluzii... Dar ia închipuie-ți că într-o bună zi cînd te antrenezi, crîncen, ca de obicei, îndreptîndu-te în chip realist înspre iluzie, primești un telefon, lași sprinturile baltă și fugi la prima chemare a fetei, nutrind iluzia că te-ndrepți spre realitate. Ai pierdut o zi de antrenament? Da sau nu? Răspunde!

BĂIATUL: Am pierdut.

DON: Să mergem însă mai departe. După două zile, alt telefon. Și altă fugă de pe teren. Și altă cerere de scuze antrenorului, care ni le acordă din generozitate... Și altă cerere de scuze propriei noastre făpturi, care ni le acordă din

www.cimec.ro

egoism. Dar, ai mai pierdut o zi de antrenament? Da sau nu? Răspunde!

BĂIATUL: Am pierdut.

DON: Şi dacă mergem mai departe şi dacă după alte două zile... telefonul sună din nou şi dacă după chemarea disperată a glasului din aparat, dumneata pierzi încă o zi de antrenament...

BĂIATUL *(speriat)*: E cam mult...

DON: E prea mult chiar. E semn că ţi-ai pierdut forma. Or, singura problemă de fond în materie de fotbal — ca şi de pictură, de altminteri — este forma... Să mergem însă prea departe. Să zicem că dumneata ai 22 de ani, că fata are 17 sau 18 sau 19, că v-aţi îndrăgostit, de ce nu?

BĂIATUL *(încearcă)*: Sigur... De ce nu?

DON: ...Şi că v-aţi căsătorit, de ce nu?

BĂIATUL: Chiar, de ce nu?

DON: O să-ţi explic altă dată... Şi că, în plus, aveţi un copil.

BĂIATUL *(patern)*: Oricum, copiii...

DON: Numai necazuri. La început te împiedică să trăieşti, pe urmă te împiedică să te sinucizi. Un copil... Un copil... înseamnă că la ora 4 dimineaţa, cînd ţi-e lumea mai dragă, deoarece nu o vezi, trebuie să sari din pat, buimac, şi să alergi la farmacia din colţ după aspirine, cu toate că a doua zi, duminică, joci în finala cupei R.S.R.; înseamnă că duminică la orele 9 dimineaţa, cînd tu faci yoga ca să-ţi potoleşti nervii şi să te pregăteşti pentru un eventual 11 metri decisiv în meciul de după-masă pentru baraj, bate la uşă şi strigă...

IRINA *(vocea)*: Tibi!

BĂIATUL *(tare, Irinei)*: Da, Irinuş, numaidecît!

DON: Iar tu-i răspunzi, pentru că te-ai dovedit lipsit de răspundere faţă de propria ta făptură şi pentru că — nenorocire — chemarea ei s-a dovedit mai tare decît chemarea ta.

BĂIATUL *(dă să intre în camera fetei)*: Îmi daţi voie...

DON *(baraj)*: Să-i spui la revedere doar; îmi făgăduieşti...

BĂIATUL *(şoapte corneillene)*: O să-ncerc...

DON: Dă-mi cuvîntul dumitale... *(Băiatul făgăduieşte cu un „ihim". Degetul la buze şi privirea spre camera fetei.)* Şi mai ales, dă-mi tăcerea...

BĂIATUL: Da.

DON: Orice ţi-ar spune...

BĂIATUL: Bine.

DON: Orice ţi-ar şopti...

BĂIATUL: Am înţeles.

DON: Orice te-ar privi în ochi...

BĂIATUL: Orice?

DON: Orice, dumneata pleci. Pentru că, să nu uiţi asta niciodată: dacă vrei să trăieşti bine, trebuie să renunţi la viaţă... *(Băiatul intră la Irina. Don îl urmăreşte o clipă cu privirea, apoi cheamă.)* Socrate! *(Aghiotantul intră cu gazetele vizibil răsfoite.)*

SOCRATE *(arătînd spre uşa fetei)*: L-ai convins?

DON *(departe)*: Cred că da... De altfel, eu cînd mint, spun o mulţime de adevăruri... *(Aterizare.)* Ceva nou prin ziare?

SOCRATE: Nimic. Războaie, ca de obicei.

DON: Altceva?

SOCRATE *(citind)*: „Oamenii de ştiinţă au pus la punct o nouă bombă cu hidrogen, care poate distruge, ea singură, treizeci de milioane de oameni într-o clipă".

DON *(deprimare)*: Ce vrei, Socrate, dacă nu se găseşte nici o minte luminată care să oprească mersul înainte al ştiinţei... Tot avansînd, ajungem în epoca de piatră... Măcar douăzeci de ani să-l oprească. Cît mai am de trăit... După mine... progresul!

SOCRATE *(citind)*: „În Canada a fost înfiinţată o bancă de inimi. Persoanele care doresc să-şi lase inimile pentru a fi transplantate în caz de moarte, se prezintă la ghişeu şi..."

DON: O bancă de inimi? Dă faliment. Sufletele nu-s rentabile. Altceva...

SOCRATE: O cronică despre expoziţia de afişe de la Braşov.

DON: Cine semnează?

SOCRATE: Domide.

DON: Şi cine scrie?

SOCRATE: Probabil că nevastă-sa... *(Citeşte murmurînd indescifrabil: „Don remarcabil, nuanţe".)* E destul de bună.

DON: Numai o cronică foarte bună e destul de bună.

SOCRATE: Vrei s-o citeşti?

DON: Da. Sînt foarte curios să ştiu ce-am vrut să exprim în desenele mele. *(Socrate rupe textul cu pricina şi i-l înmînează.)*

SOCRATE *(indicaţii cu degetul)*: ...De la „o altă prezenţă interesantă".

DON: De ce?

SOCRATE: Pentru că pînă acolo vorbeşte despre guaşele lui Paraschivescu.

DON: Ah... *(Citeşte, dar foarte rapid şi în diagonală.)* O altă prezenţă... ăă... o constituie... expresivitate, pete de culoare... structuraliste. *(Meditaţie.)* Structuraliste... structuraliste... Socrate, uitete-n fişier şi caută la Paris.

SOCRATE *(s-a executat)*: Pa... ris. Ce literă?

DON: C. Curente artistice.

www.cimec.ro

SOCRATE : Pe anul în curs ?
DON : Bineînțeles. Cele dinainte nu mai sînt curente, sînt erori.
SOCRATE *(fișă după fișă)* : Ianuarie, pe locul I. Structuralismul — februarie — structuralismul — martie la fel. Aprilie la fel. Mai la fel. Iulie, august, tot structuralismul.
DON : Și septembrie ?
SOCRATE : Nu mi-a venit „Paris-Match"-ul din 24 a IX-a.
DON *(supărare)* : De ce ? *(Pași îngrijorați.)* Și dacă nu ți-aș fi atras atenția de-o mie de ori asupra... Trăim, Socrate, într-o vreme cînd toate concepțiile noastre atîrnă de-un articol de ziar... În sfîrșit... Să sperăm că nu s-a întîmplat nimic între timp.
SOCRATE : Nici n-avea cînd să se întîmple. Uiți c-a fost vacanță ?... Toată lumea-i în vacanță... Filozofiile încep să se schimbe de-abia din octombrie.
DON : Bun. Scrisoare ! „Iubite domnule Domide !" *(Băiatul intră în camera. E răvășit la chip și dă a se strecura fără probleme, dar gazda îl oprește foarte cordial.)* Gata ?
BĂIATUL *(straniu)* : Da.
DON : Ne-am înțeles, va să zică...
BĂIATUL : Da.
DON : Sper că te-ai gîndit la ce ți-am spus...
BĂIATUL : Da.
DON : Și ai tras concluziile de rigoare...
BĂIATUL : Ihîm...
DON : De altfel, vom mai vorbi... De obicei nu-mi place să dau sfaturi ; s-ar putea ca oamenii să le urmeze... Dar în cazul de față *(acoladă paternă)* e altceva parcă. Am o mare slăbiciune pentru slăbiciuni. *(Îl conduce la ușă.)* La revedere, tinere... Și cînd ai o oră liberă, mai treci pe la mine să schimbăm niște vorbe.
BĂIATUL *(straniu)* : Da... ?
DON : Firește... Dar nu acuma, am cîteva săptămîni încurcate...
BĂIATUL : Nu, cînd mă întorc.
DON : Dar unde pleci ?
BĂIATUL : La Zimnicea, să fac gimnastică și haltere.
DON : Foarte bine... Foarte bine... Și cît stai acolo ?
BĂIATUL : Trei luni.
DON : Puțin. Pentru un om care vrea să ajungă în națională...
BĂIATUL : Pe urmă însă mă duc la Sibiu. Pe trei luni.
DON : Ei, asta mai schimbă lucrurile... Drum bun... *(Cei doi au ieșit. Vocea lui Don din vestibul.)* Și nu uita : acordă-ți toate libertățile, cu excepția libertății de a renunța la libertate.

IRINA *(a întredeschis ușa și șoptește)* : Socrate !
SOCRATE : Pînă vineri nu mai capeți nici o țigară.
IRINA *(transfigurare explicabilă abia peste două pagini)* : M-am lăsat de fumat.
SOCRATE *(holbat)* : Cc-i cu tine, Irina ? Parcă nu mai ești tu.
IRINA : Nu, nu mai sînt eu. *(Îi întinde un plic.)* Pune asta la poștă...
SOCRATE : Recomandat ?
IRINA : Da.
SOCRATE *(citește adresa de pe plic, tresare, gesticulează, indicînd vestibulul)* : „Domnului Tibi"... Dar... Nu mai înțeleg nimic... E îngrozitor.
IRINA : Eu înțeleg totul, Socrate. E și mai îngrozitor.

(Don își face intrarea în cameră, fata dispare închizînd ușa. Socrate ascunde scrisoarea în buzunar.)

SOCRATE : Ai lichidat... cu... ?
DON : Da, dar prea ușor : nu-mi place : rezolvările facile mi-au pricinuit întotdeauna greutăți. *(Revenire la dictare.)* Unde rămăsesem ? ...„Iubite domnule Domide". Citesc pentru a cincea oară, dar de ce a cincea ?... pentru a șaptea oară... frazele pe care ai avut suprema bunăvoință să le oferi modestelor mele încercări grafice. Citesc, înțeleg, învăț... Creierul v-a primit cuvintele și le păstrează cu grijă pe vecie. Inima mea... *(Lui Socrate.)* Ce face inima mea ?
IRINA *(în prag)* : Tată...
DON *(iritare)* : Ce e ? *(gest : lucrez...)*
IRINA : Aș vrea să-ți spun ceva.
DON : E important ?
IRINA : Cred că da.
DON : Important — din punctul tău de vedere ?
IRINA : Și dintr-al tău.
DON : Două secunde numai, că am ceva de isprăvit. Se poate ?
IRINA *(ceas)* : Două secunde se poate *(închide ușa.)*
DON *(dictează)* : Inima mea... *(Caută vorbe.)* Tresare... nu... palpită... nu, bate slab... într-un ritm care... ridicol... deși, e-atît de ridicol încît poate părea adevărat... Totuși, nu... altceva, inima mea... în definitiv ce-ar putea să facă inima mea, Socrate ?
SOCRATE : Rău.
IRINA *(în prag)* : Tată...
DON *(enervat)* : Numai două clipe, Irinuș, pînă găsesc urmare la „inima mea". Se poate ?

www.cimec.ro

IRINA *(ceas)*: Două clipe cred că se poate. Dar nu mai mult. *(Închide ușa.)*

DON: Inima mea... se îndreaptă, da... se îndreaptă către... către ce, asta-i tot ce trebuie să știm; un cuvînt, Socrate, un cuvînt.

IRINA *(în prag)*: Tată...

DON: Isprăvesc acușica...

IRINA: Și eu. M-am sinucis. *(Cade.)*

DON } : Irina! *(Cei doi se aruncă*
SOCRATE } *asupra fetei.)*

DON *(lui Socrate)*: Telefonează după doctoriță.

SOCRATE *(la telefon, în timp ce tată! își cercetează fata, îi ia pulsul, îi deschide ochii, aduce apă și o stropește etc.)*: Alo!... vă rog cu doamna Mara... E ocupată?... Avem nevoie urgentă de dînsa... Poftim? Tovarășul Socrate de la Comitetul Central... Mulțumesc... Alo! Săru-mîna. Socrate. Doamnă, vino repede, e nenorocire... S-a otrăvit. Nu, nu el, Irina. *(Gata, lui Don.)* Noroc că spitalul e la doi pași.

DON: Irina... *(Fata scîncește.)* Nu, nu spune nimic. Un singur lucru doar: ce-ai luat? Te rog, Irinuș. Atît. Ce-ai luat? *(Urechea la gura fetei.)* Ce? *(Și șoptește lui Socrate rezultatul.)*

SOCRATE: Slavă domnului! *(Fuga în camera lui Don.)* Ce-mi place la generațiile astea noi este că dacă nu știu să trăiască, nu știu în schimb nici să moară.

DON *(fetei)*: Stai liniștită. Nu te mișca... Bea puțină apă... Vine-acum Socrate cu niște pastile... și... *(Socrate revine, într-adevăr, cu niște pastile și tatăl îmbună fiicei medicamentul.)* Înghite...

IRINA *(10% lucidă)*: Nu... nu...

DON: Înghite, Irinuș...

SOCRATE: Înghite...

IRINA: Nu vreau să trăiesc.

DON: Nimeni nu vrea, Irinel. Trăim fără să vrem.

IRINA *(se execută)*: Viața cu sila nu se poate.

DON: Ba da, ba da. Numai cu sila... *(Încă o pastilă.)* Ia-o și pe-asta. Așa...

SOCRATE *(telefon)*: Alo!... Spitalul 4311? Vă rog cu doamna doctor... Mulțumesc. *(Închide.)*

DON *(gheață)*: Mai e acolo?

SOCRATE: A plecat de două minute.

DON *(fetei, acum 50% lucidă)*: Așa... Cum te simți?

IRINA: Mi-e rău...

DON: Excelent. Asta-nseamnă că ți-ai revenit la normal... *(Don ridică fata împreună cu Socrate și-o așază pe fotoliu.)*... Ce s-a întîmplat, Irina?

SOCRATE *(mîinile la cap)*: Ce ți-a venit?

IRINA: Un copil.

DON *(a înțepenit)*: Ah! *(Socrate: mîinile de cap.)*

IRINA *(se ridică încet)*: Aștept un copil. Și... Tibi... Tibi... a zis că nu vrea... că nu trebuie să rămînem împreună și că pleacă și... se... *(Don cade la modul definitiv, Socrate și fata, pe care faptul a ridicat-o din dezastru și de pe scaun, se reped asupra trupului.)* Tată!... Socrate, fă ceva!

SOCRATE: Nu mă pricep decît la sinucideri. *(Mărturisire — pe care intră, năvălind de fapt, doctorița. Aceasta nu o vede din prima clipă pe fată și strigă în general.)*

DOCTORIȚA: Irina, dragostea mea! *(Acum o percepe, are un sfert de șoc, Socrate o primește în brațe, îi dă palme medicale și o răsucește în direcția lui Don.)* Don! Ce-i asta? Ați vrut să-mi faceți o surpriză? *(Privește o clipă trupul bărbatului, apoi murmură.)* În sfîrșit, la picioarele mele. Ajută-mă să-l ridicăm. *(Don e transportat pe canapea, chiar dacă eu am omis să indic existența acestui obiect pe scenă. Doctorița îl cercetează vizual, pe urmă pulsul, în vreme ce anchetează.)* Socrate, deschide fereastra!... Avem nevoie de aer: Irina, spune-mi: ce s-a întîmplat?

IRINA: M-am otrăvit.

DOCTORIȚA: Văd.

SOCRATE: Nu, chiar, a luat niște pastile.

DOCTORIȚA: Ce?

SOCRATE: Xenodal.

DOCTORIȚA *(tresărire)*: Înțeleg... înțeleg. Și Socrate ți-a dat ceva... și...

IRINA: De unde știi?

DOCTORIȚA: Pentru că el are experiență. M-a salvat de trei ori pînă acum de la otrăvire cu xenodal. *(Nostalgii; lui Socrate.)* Îți amintești?

SOCRATE *(amintiri din tinerețe)*: Este, cum să nu... Ce vremuri...!

DOCTORIȚA: La Costinești...

SOCRATE: Dar la Sighișoara?

DOCTORIȚA: Ai dreptate, și la Sighișoara...

SOCRATE: Numai la Bușteni a fost mai neplăcut... c-a trebuit să alerg după ambulanță pînă mi-au ieșit ochii...

DOCTORIȚA *(amnezie)*: De ce?

SOCRATE *(reproșuri)*: Ați uitat? Dumneavoastră obișnuiți să vă otrăviți cu Xenodal. Or, la Bușteni...

DOCTORIȚA: Exact. Am luat arsenic.

IRINA: Din greșeală?

DOCTORIȚA: Bineînțeles. Noi, femeile, vrem să ne sinucidem din cînd în cînd,

www.cimec.ro

dar să nu murim niciodată... *(Doctorița se uită la ceas pentru verificarea pulsului. Chipul ei dobîndește crispări. Face semn lui Socrate să-i dea trusa, scoate un aparat corespunzător, îl aplică pe brațul lui Don și așteaptă. Către Irina.)* Ce i-ai spus ?

IRINA : I-am spus că mor... *(Gest... pastile.)*

DOCTORIȚA : Atît ? El nu e omul care să se prăbușească din pricina unei sinucideri. Ce i-ai mai spus ?

IRINA : I-am mai spus că... așteptam... un copil.

DOCTORIȚA : Nefericito ! Nu mi-ai jurat că o să taci ?

IRINA : Ți-am dat cuvîntul de onoare că nu-i spun decît moartă.

DOCTORIȚA : Și ?

IRINA : În clipa aceea, muream,

DOCTORIȚA : Ce-ai făcut, doamne, ce-ai făcut ?

IRINA : Nu-l puteam lăsa așa, fără nici o explicație. S-ar fi chinuit toată viața.

DOCTORIȚA : Dar ar fi trăit.

IRINA : E grav ?

SOCRATE : Inima ?

DOCTORIȚA : Da. Singura otravă împotriva căreia nu putem face nimic sînt cuvintele. Și dacă nu ți-aș fi explicat, Irina, și dacă nu ți-aș fi deschis ochii de-o mie de ori : unui bărbat poți să-i spui orice, cu excepția adevărului. Socrate, cheamă spitalul !

IRINA : Ce are ?

DOCTORIȚA *(grav)* : Infarct. *(Murmur.)* Cînd se otrăvesc copiii, părinții își dau ultima suflare.

(Întuneric + eventual lăsarea cortinei. Sirenă de ambulanță. Mașină, frînat brusc, vecini în stare de alarmă. Ce ? Cine e ? Ah, la domnu' Don ! Voci întretăiate care, mai cu tărie sau mai pe șoptite, vor însoți acest interludiu pînă la sfîrșit.)

VOCEA DOCTORIȚEI : Încet-încet. Puneți-l pe brancardă și... *(Ușa. Pași pe scări.)*

VOCEA IRINEI : Ce-i cu el ? Spune-mi ce-i cu el...

VOCEA DOCTORIȚEI : E grav, Irina.

VOCEA LUI SOCRATE : Dar mai trăiește, nu ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Într-un fel, da... Într-un fel... *(Urea să zică nu. Dispoziții.)* Ușor... ușor... Socrate, treci în față lîngă șofer. Tu, Irina, vii cu mine-n spate.

(Motor. Stradă. Sirena.)

VOCEA LUI SOCRATE : Mai repede că se lasă stopul... Treci... Treci peste stop cînd îți spun, că-ți rup oasele.

VOCEA IRINEI : Ce-i cu el ? Spune-mi, ce-i cu el ?

VOCEA DOCTORIȚEI : E aproape mort, Irina.

VOCEA IRINEI : Nu... Inima...

VOCEA DOCTORIȚEI : Partea lui cea mai slabă, dintotdeauna.

VOCEA IRINEI : Și ce-ai de gînd să faci ? Ce vrei să faci ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Să-l operez. Poate. Nu știu. Poate.

VOCEA IRINEI : Acuma ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Numai acuma...

VOCEA IRINEI : Tu ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Eu.

VOCEA IRINEI : Ești sigură pe tine ?

VOCEA DOCTORIȚEI : La spital, da.

VOCEA LUI SOCRATE : Dublează-l. Ai o sută de la mine.

VOCEA IRINEI : Ah, dacă ai izbuti să-i salvezi inima...

VOCEA DOCTORIȚEI : Inima lui nu mai poate fi salvată.

VOCEA IRINEI : Dar...

VOCEA DOCTORIȚEI : Don are nevoie de altă inimă.

VOCEA IRINEI : Ah...

VOCEA DOCTORIȚEI : Vreau să încerc o transplantare.

VOCEA LUI SOCRATE *(urlă)* : Deschide de poarta ! Unde-i dobitocul ? Hei ! *(Șoferului.)* Intră-n gard cu mașina. Intră-n gard ! *(Zgomot corespunzător.)*

VOCEA IRINEI : Există cineva la spital, care...

VOCEA DOCTORIȚEI : Cred că da.

VOCEA IRINEI : Cineva care e pe moarte... și... ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Da...

VOCEA IRINEI : Pentru că dacă nu se găsește nimeni care... atunci... mai bine eu... eu sînt vinovată că... și...

VOCEA DOCTORIȚEI : Taci ! Sper că vom găsi inima unui nevinovat... *(Zgomote de spital.)* Așa... În ascensor. Pregătiți sala II pentru transplantare... Alo ! Ce-i cu pacientul de la 24 ? Aha... aha... Ce șanse are ? Două ore... poate trei... El știe... știe... Aha... Vin acuma. Socrate, ai grijă cum îl transportă pe domnul...

VOCEA LUI SOCRATE : Le-am dat trei sute.

VOCEA DOCTORIȚEI : Irina, vino cu mine. *(Pași.)* La 24, doctore... la 24..

(Ușa. Liniște.)

VOCEA DOCTORIȚEI : Soră, dă-mi cardiograma bolnavului... Da... N-are pe nimeni ? Soție, părinți, copii, frați, surori ? N-a venit nimeni pe-aici, nu a întrebat nimeni de el ?

VOCEA IRINEI : Cine e ?

www.cimec.ro

VOCEA DOCTORIȚEI : Un grădinar. Locuiește singur, undeva într-o căsuță lîngă Snagov, mi se pare, mergea cu bicicleta, ploua, a vrut să evite o fetiță și...

VOCEA LUI SOCRATE : Îl știu.

VOCEA DOCTORIȚEI : De unde ?

VOCEA LUI SOCRATE : Din ziar, de azi-dimineață. Accidentul lui i-a dat lui Don o idee.

VOCEA DOCTORIȚEI : Adevărat ? S-ar putea ca inima lui să-i mai dea una.

VOCEA LUI SOCRATE : Dac-ar vrea ! Nevastă-sa ce zice ?

VOCEA DOCTORIȚEI : N-are.

VOCEA LUI SOCRATE : Dar copiii ? Trebuie să vorbim cu copiii pentru...

VOCEA DOCTORIȚEI : N-are.

VOCEA LUI SOCRATE : Atunci altcineva din familie. Un frate, o soră...

VOCEA DOCTORIȚEI : N-are pe nimeni.

VOCEA LUI SOCRATE : Cu vecinii s-a vorbit ?

VOCEA DOCTORIȚEI : N-are. Locuiește singur.

VOCEA LUI SOCRATE : Atunci cu vecinii de prin partea locului.

VOCEA DOCTORIȚEI : N-are. Stă la trei kilometri de sat, lîngă pădure.

VOCEA LUI SOCRATE : Și cu ce se-ocupă ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Cultivă flori. E singurul lucru de altfel pe care-l știu despre el. A fost acolo, cineva, acasă, după accident, să-i anunțe pe-ai lui, dar n-a găsit pe nimeni. O casă mică, o singură odaie, de fapt o colibă. Un pat, o masă, atît.

VOCEA LUI SOCRATE : Nici o hîrtie, nici o adresă care...

VOCEA DOCTORIȚEI : Nimic. N-avea nimic în casă, cu excepția persoanei sale, la care, după cîte s-a văzut din întîmplarea cu fetița, nu ținea prea mult. S-ar fi zis că-și prisosește... Soră, bolnavul mai aude ?... Da... Dar de vorbit, mai ?... Puțin... Irina !

VOCEA IRINEI : Da...

VOCEA DOCTORIȚEI : Întreabă-l.

VOCEA IRINEI : Ce să-l întreb ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Întreabă-l !

VOCEA IRINEI : Domnule... mă auziți ?... Aș vrea să vă întreb dacă sînteți de acord ca inima dumneavoastră să fie transplantată în locul inimii tatălui meu, care...

VOCEA BOLNAVULUI *(ușor)* : Da.

VOCEA IRINEI : Vă mulțumesc.

VOCEA BOLNAVULUI *(ușor)* : Cu plăcere, domnișoară.

VOCEA DOCTORIȚEI *(paralel cu o izbucnire nouă de agitație)* : Transportați-l în sala II...

VOCEA IRINEI : Va reuși... nu ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Nu știu. *(Sunet de ceas de perete indicînd ora.)* Mănușile. Bisturiul... *(Cîteva secunde tăcere totală.)*

VOCEA IRINEI : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Nu știu. *(Ceasul.)*

VOCEA LUI SOCRATE : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Nu știu. *(Ceasul.)*

VOCEA IRINEI : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Nu știu. *(Ceasul.)*

VOCEA LUI SOCRATE : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Nu știu. *(Ceasul.)*

VOCEA IRINEI : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : O să știu în cinci minute. *(Ceasul.)*

VOCEA LUI SOCRATE : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : A-nceput să bată... *(Ceasul.)*

VOCEA IRINEI : Cum merge ?

VOCEA DOCTORIȚEI : Bine... *(Ceas, ceas, ceas, ceas, ceas.)*

VOCEA IRINEI : Socrate...

VOCEA LUI SOCRATE : Irina ! Cum merge ? Că pe tine te-a lăsat în cameră.

VOCEA IRINEI : Bine. *(Ceas.)* Socrate... cum merge ? Că pe tine te-a lăsat în cameră.

VOCEA LUI SOCRATE : Bine. *(Ceas.)* Bine. *(Ceas.)* Bine...

(Cîteva secunde incerte, apoi Socrate vorbește la tonul destins și curent al omului care face conversație telefonică.)

Bine, domnule director. O duce bine cu sănătatea...

Da, s-a pus pe picioare destul de repede. Deși, în primele ceasuri doctorii aveau îndoieli... Poftim ? Nu, nu din cauza organismului... Don e foarte rezistent, ci din pricina inimii. Vreau să spun, inima donatorului... E bună, e foarte bună, nimic de zis, însă e — dar asta rămîne între noi, nu-i așa ? — e prea mare... Se-ntîmplă. Da, nu se potrivea cu locul. Așa că, la început, Don încerca s-o respingă... Pe urmă însă organismul s-a obișnuit cu ea, a primit-o și acuma e ca și cum ar fi purtat-o de la naștere. Da, parcă... Poftim ? Da, sigur, arată ca de obicei. Nu-nțeleg, ah ! *(Rîde.)* Da, la fel de năbădăios. Nici o schimbare. Cînd își pune ceva în cap... Numai că își pune altceva decît înainte de... Eh, chestii... O să vă povestesc altă dată. De fapt însă e același ca de obicei. Nu știi niciodată ce să te-aștepți de la el. Da... da... Bea, mănîncă... și se-ocupă foarte mult de casă... A făcut cîteva schimbări... prin hol mai alcș...

(Lumini. Cortina s-a ridicat.)

www.cimec.ro

Decorul cunoaşte într-adevăr modificări substanţiale. Obiectele, excesive la număr, au dispărut, lăsînd în loc spaţiu, de parcă încăperea ar fi sporit. E şi un plus de lumină. De asemenea, un plus de culoare necolorată. Pereţii, uşile şi tavanul sînt mobilate cu afişe, fotografii mari şi lozinci pe măsura dorinţelor regizorale, dar mai ales a posibilităţilor : „Aveţi-va ca fraţii", „Să nu exagerăm", „Ce-o fi o fi", „Depinde", „Mai gîndeşte-te", „Să luptăm contra", „E o chestie", „Nu mai plînge, baby", „Intrarea antipaticilor strict oprită", „Nu calomniaţi pe jos", „Asta e", „Să fim serioşi", „Rugăm vizitatorii să..."

În momentul ridicării cortinei, lumina va fi distribuită nu dintr-o dată, ci treptat, ca şi cum electricianul ar căuta, în chip de gangster, o casă de bani cu lanterna, astfel încît spectatorii să ia contact cu pereţii vorbitori, prin momente succesive, fiind puşi în starea cuiva care citeşte camera, răsfoind-o.

SOCRATE *(la telefon)* : Da... Da... Da... Sigur că lucrează... Care afiş ? Ah... Şi pentru cînd vi le făgăduise ?... Pentru astăzi, ah... Nici o grijă, nici o grijă, vor fi gata la vreme... Da, trebuie să se-ntoarcă dintr-o clipă într-alta, s-a dus doar pînă jos să cumpere ceva... Cum vine, îi spun să vă cheme. *(Paşi pe coridor.)* Alo ! Un moment... Chiar acum a intrat pe uşă... Staţi puţin că vi-l dau la telefon.

(Uşa se deschide şi intră Don, împingînd un cărucior de copil. Graficianul e, la prima vedere, neschimbat. Doar îmbrăcat mai simplu, parcă.)

SOCRATE *(lui Don)* : „Publicom".

DON *(la telefon)* : Alo... Da, eu sînt... Mulţumesc. Mulţumesc. *(Lui Socrate.)* Nu i-ai povestit cum mă simt ?

SOCRATE : Ba da. Ca de obicei.

DON *(la telefon)* : Bine... bine, din toate punctele de vedere... Da, da... Care afişe ? Ah, da, nici o grijă. O să le primeşti la vreme... Oh, chiar într-un sfert de ceas, nu... mai am ceva la ele, aşa încît să zicem o jumătate de oră... Fără discuţie, dar am zis jumătate de oră... Îmi pare rău, nu mă cunoşti... Nu, nu, crede-mă, dragă directore, nu mă cunoşti... Fix... Cînd trebuie să apară la televiziune ? La şapte... Foarte bine. Trimite băiatul după ele şi de la mine pleacă direct la televiziune, să prindă emisiunea. Nu-i nevoie să le mai vezi... Fleacuri... Ce să vezi ?... Te duci acasă, deschizi televizorul şi le vezi acolo în halat şi-n papuci... Sigur... Absolut sigur... Ei, cum îţi închipui că mă lasă inima să te încurc... Toate cele bune. *(Gata. Arată cărucior.)* Îţi place ? Singurul mod de a repara trecutul e să te-ngrijeşti niţel de viitor. *(Strigă.)* Irina !

VOCEA IRINEI : L-ai găsit ?

DON : Da.

IRINA *(intră, croşetînd la modul pentru copil nou-născut şi se îndreaptă spre cărucior)* : Asta e ?

DON : Îhîm !... Nu-ţi place ?

IRINA *(examinează căruciorul în spiritul celei mai înalte exigenţe)* : Preferam albastru.

DON : N-aveau. O să-l vopsesc eu.

IRINA : Şi cu-o dungă la mijloc.

SOCRATE : Nu merge dungă. Mai bine nişte cercuri albe : trei pe stînga, trei pe dreapta...

DON : Unde-ai mai văzut cercuri pe-un cărucior ?

SOCRATE : Nicăieri. De-aia-mi place.

IRINA : Tată, nu-l lăsa să deseneze cercuri...

DON *(studiază problema)* : O să vedem... o să vedem...

IRINA *(scoate nişte cutii din cărucior)* : Ce-i cu astea ?

DON : Nestlé. E foarte bun. Se dă copiilor.

IRINA : Da, dar numai după ce s-au născut.

DON : Ah... Nu-i nimic. Le dăm unuia care s-a născut. Socrate !

SOCRATE : Da.

DON : Ce copii noi sînt pe stradă ?

SOCRATE *(consultă fişierul)* : Georgescu Valentin, la nr. 14.

DON : Foarte bine.

SOCRATE *(fişa)* : I-am dat ieri păpuşa tiroleză. Şi două cutii de talc... Altul... Teaşcă Ana Maria, de la nr. 21.

IRINA : I-am dat biberonul portocaliu. Şi de altfel, am mai văzut cinci cutii de Nestlé în sufragerie. *(Către Socrate.)* Ce-i cu madam Tereza de la demisol ?

SOCRATE : A intrat în dureri aseară. Să vedem. *(Telefon).* Alo ! Doamna Tereza ?... Nu-i acasă... Cu cine vorbesc, vă rog ? Soacra dumneaei. Nu ştiţi, vă rog... Da ? Felicitări... Să vă trăiască,

mulțumesc. *(Gata.)* O fetiță. *(Irina ia pachetele și iese pe ușă.)*

DON : Dragă Socrate, am impresia că de la o vreme greșelile mele sînt folositoare.

SOCRATE : Cui, altora ?

DON : Nu. mie. Adevărul este că mă simt mai bine de cînd o duc mai rău. Cînd mă gîndesc cîte lucruri se adunaseră în casa asta ! Cîte obiecte, cîte kilograme de fier, cîți metri de lemn... Cum au intrat aici ? Cum s-au strecurat în preajma mea ? Parc-ar fi năvălit — pașnic, recunosc — încercînd să mă ocupe. Foarte perfide obiectele acestea, Socrate ; să te ferești de ele ca de oameni. La început arată și se poartă ca niște prieteni lingușitori care n-au altceva în gînd decît să te servească. Dar, îndată ce-au izbutit să pună piciorul în casă, se demască și pornesc a te exploata. Paraziți ! Încet-încet, în loc să trudească ele pentru tine, te zbați tu pentru ele. Le îngrijești. Ții minte de cîte ori am reparat fotoliul ?

SOCRATE : Ăla galben ?

DON : Nu, ăla verde.

SOCRATE : Ah... De ce i l-ai dat Ninetei cu împrumut ?

DON : Pentru că nu-și plătește niciodată datoriile... Pe urmă, le păzești de stricăciuni. Pe urmă, le aperi de hoți. Iar cînd suferă ele, te zvîrcolești de durere. Și cînd te lasă, căzînd pe dușumea și făcîndu-se țăndări, gemi ca la o moarte. Nu mi-am respectat lacrimile, Socrate. Cum de le-am lăsat să plîngă pentru o lampă cu trei brațe ? Uitîndu-mă o clipă îndărăt — operațiune pe care ți-o recomand în chip cu totul și cu totul călduros dacă vrei să descifrezi viitorul —, sînt obligat să constat că averile costă scump. Doamne, adunasem atît de multe, încît îmi îngăduiam foarte puțin... Mai trist însă este felul în care mi-am cheltuit puterea... Să muncesc pentru o farfurie cu dungă aurie, văzută și plăcută-ntr-o vitrină... Să gîndesc pentru o anvelopă de cauciuc ? Înțeleg să sufăr, dar nu pentru un dulap cu oglinzi... Înțeleg să-mi distrug nopțile, dar pentru-o femeie, dar nu pentru un frigider. Hotărît lucru, trebuie să ne-alegem stăpînii cu mai multă exigență. *(Clipă.)* În ce an sîntem, Socrate ?

SOCRATE : În...

DON *(taie răspunsul)* : Și cîți ani am ?... Mulți... Păcat... Am murit prea tîrziu... Oh, dac-aș fi murit la douăzeci de ani, azi eram cineva. *(Încet.)* Cineva... *(De vorbă cu mine.)* Ce înseamnă cineva ? Cineva înseamnă ceva... Ai citit ziarele ?

SOCRATE *(ceas)* : Da, dar sîntem în întîrziere.

DON *(altundeva)* : Ca-ntotdeauna...

SOCRATE : ...vreau să vie, n-am putea sări... peste ?

DON : Nu, Socrate, nu putem sări peste evenimente : sînt prea înalte. *(Semn : citește !)*

SOCRATE *(lectura presei)* : Lupte în Zambezi... Ciocniri în Afganistan... Triburile Ibos și...

DON : Nu găsești, Socrate, că-s prea multe războaie în timp de pace ?

SOCRATE : „Unesco a hotărît să organizeze în 1970 «Anul protecției naturii»".

DON : Ideea este pe de-a-ntregul rezonabilă. Totuși, nu găsești c-ar fi fost preferabil să se organizeze, mai înainte, un „an pentru protecția omului" ? Pentru că natura, de bine de rău, se mai descurcă.

SOCRATE : „Trei savanți lucrînd la Los Angeles (un chimist american, un fizician elvețian și un botanist israelian) au demonstrat că în ciuda atmosferei irespirabile, dacă nu logic imposibile, planeta Venus cunoaște — totuși, anume forme (primitive) de viață".

DON *(umeri)* : ...Ca și pămîntul, de altfel.

SOCRATE : „Amenințat acum cîtăva vreme de atacurile opoziției, președintele Duvalier, dictatorul din Haiti, s-a ascuns în beciurile palatului rezidențial și a pornit, cu pușca-n mînă, să-și organizeze apărarea la subsol".

DON : ...De unde se vede încă o dată cît de jos trebuie să cobori uneori dacă ții cu tot dinadinsul să rămîi sus.

SOCRATE : „Zburînd în jurul Lunei, cosmonauții de pe Apollo au fotografiat pentru prima oară și îndeaproape fața întunecată a astrului."

DON : Eu i-aș ruga ca acuma, utilizînd experiența dobîndită cu acest prilej, să pășească la o fază superioară și să exploreze fața întunecată a pămîntului.

SOCRATE : „Un milionar spaniol din Granada a cumpărat pe bani pești culmile Mulasena din munții Sierra Diestre."

DON : S-ar zice că-n lumea noastră totul se cumpără, inclusiv lumea. Probabil că schiorii, care nu aflaseră vestea cea nouă, au fost somați — spre uluirea lor — să plătească în contul proprietarului o taxă în pesetas pentru accesul la înălțimi... Un ceas pe Mulasena, atîta și atîta. Două ore, revine mai avantajos dacă stai să socotești... E ca și cum ai păși într-o abstractă sală de

www.cimec.ro

schi : muntele a devenit „local". Pînă unde va merge exproprierea firii, Socrate ? Setea de proprietate e atît de fără margini, încît, în străfunduri, se pregăteşte fără doar şi poate închirierea pe zece ani a oceanului Atlantic, vînzarea la licitaţie a Polului Nord : cine dă mai mult ? O dată, de două ori, de trei ori !... Mă gîndesc cu groază cît va costa, într-o zi, cerul... *(Clipă.)* Apropo de groază : am impresia că sîntem cam rămaşi în urmă cu telegramele.

SOCRATE : Pe cei care şi-au sărbătorit aniversările sau nunta în timp ce erai în sfîrşit... mort, i-am sărit, fireşte. Să sperăm că oamenii vor înţelege. Acuma însă... *(Fişe.)* S-au adunat vreo 14... Virgil împlineşte 48 de ani.

DON : Care Virgil ?

SOCRATE : De la „Tehnometal".

DON *(dictează)* : Telegramă : La mulţi ani şi nu mai fura : ai adunat destul.

SOCRATE : Atît ?

DON : Cu dragoste. Data şi semnătura. Altceva ?

SOCRATE : Pereanu. 41 de ani.

DON : Cele mai bune urări cu prilejul zilei de naştere şi n-o mai minţi pe Jeny şi pe părinţii ei care te-au primit în casă ca pe-un ginere. Spune-le că eşti însurat. Cu dragoste. Data, semnătura.

SOCRATE : Doamna Voiculeţ. 39 de ani.

DON : La mulţi ani, sănătate, fericire şi îţi recomand ca în loc de opt ore pe zi la croitoreasă şi cinematecă să ai grijă de fiică-ta care şi-a falsificat notele din carnet, are 40 de absenţe nemotivate pe trimestrul II şi se culcă cu toţi străinii de la „Lido" pe o pereche de ciorapi.

SOCRATE *(continuă)* : Cu dragoste... etc. Miculescu de la Industria grea. Ziua naşterii.

DON : La mulţi ani şi între două călătorii de studii şi documentare prin barurile din Place Pigalle, mai abate-te prin fabricile de care răspunzi şi ai grijă de maşinile de import care putrezesc în curte. Cu dragoste, data, semnătura.

SOCRATE : Dabija, de la sector. 33 de ani.

DON : La mulţi ani şi toate cele dorite şi să nu mai trimiţi altă dată la, ştii tu unde, note informative afirmînd despre mine ceea ce ai afirmat. Şi nici despre Mitea să nu mai zici lucrul ăsta şi nici despre Tudorică. Pentru că dacă eu nu mă supăr, fiind o natură anormală, ceilalţi s-ar putea să se enerveze şi să te facă una cu pămîntul. Cu dragoste etc.

SOCRATE : Doamna Tomescu.

DON *(instinct)* : La...

SOCRATE : Nu. I-a murit soţul.

DON : Exact. Fane... Fane... Telegramă : Sincere condoleanţe, dar să ştii că dumneata l-ai ucis pe sărmanul Fane prin crizele cotidiene, 17 ani de gelozie şi tot asmuţindu-l să muncească peste puteri, deşi era bolnav, pentru a-ţi procura excese de genţi şi pantofi. Mai gîndeşte-te. Şi dacă te vei mărita — acesta e de altfel scopul pentru care ai devenit văduvă — ai grijă cum te porţi cu viitorul soţ. Cu dragoste...

(Telefon.)

SOCRATE : Alo... *(Lui Don.)* Televiziunea.

DON : Sîntem gata, sîntem gata.

SOCRATE *(la telefon)* : Da, peste un sfert de oră...

DON : Viteză. Care-i prima reclamă ?

SOCRATE : Antinevralgicul CIF. *(Îi întinde cutia cu pastile.)*

DON *(scoate o pastilă, o priveşte)* : E bun ?

SOCRATE : Aşa şi-aşa.

DON *(înghite, apoi aşteaptă cîteva secunde efectul)* : Merge... Desenează-mi o clădire. Mare. Primăria, să zicem... Şi la intrare o firmă : Spaţiul locativ. Şi lîngă firmă, lume, lume multă... o coadă.

SOCRATE : Lungă ?

DON : Da, o coadă obişnuită.

SOCRATE : Pînă aici e bine ?

DON : Pînă acolo. După colţul străzii. Aşa... Ajunge. Dedesubt, text : „Înainte de a vă duce la Spaţiul locativ pentru o informaţie, înainte de a intra la direcţia acestui oficiu pentru o semnătură, înainte de un act, o ştampilă sau o aprobare, treceţi pe la farmacia cea mai apropiată şi aprovizionaţi-vă cu antinevralgicul CIF".

SOCRATE : ...CIF... *(Priveşte, e mulţumit, rîde.)* Mai departe... *(Scoate o carte.)* „Infernul" lui Dante, ediţie nouă, 700 de pagini, ilustraţii, tiraj 125.000.

DON *(răsfoieşte cartea)* : O cunoşti ?

SOCRATE : Nu.

DON : Păcat... E-o carte atît de bună, încît mi-am propus întotdeauna s-o citesc... *(Răsfoieşte, răsfoieşte.)* Ai un tren ?

SOCRATE : De marfă sau de persoane ?

DON : De persoane.

SOCRATE *(fişier)* : Cred că mi-a rămas unul din '67.

DON : Pune-l.

www.cimec.ro

SOCRATE : Cu locomotivă Diesel.

DON : E-n regulă. Dedesubt text : „Călătorind vara, prin grația C.F.R.-ului, de la București la Constanța, la Vatra Dornei sau la Satu Mare, într-un tren unde vreme de 7 sau 14 ore nu poți găsi un pahar cu apă, veți dobîndi doar o palidă imagine a suferințelor pe care făptura umană le trăiește în" ...dedesubt coperta... cărții : „capodopera lui Dante : «Infernul»".

SOCRATE : „In-fer-nul". Atît ?

DON : Da, „Infernul" e suficient.

SOCRATE *(privește, e din ce în ce mai mulțumit, rîde)* : Hm... Hm...

DON : Altceva ?

SOCRATE *(scoate niște prospecte și fotografii)* : Filmul de săptămîna viitoare de la Patria — „Fericirea".

DON : Presupun că-i o comedie.

SOCRATE : Da.

DON : Cum e ?

SOCRATE *(ridică din umeri, la modul : „cum să fie ?")*...

DON : Sigur ?

SOCRATE : Îhîm...

DON : Despre ce e vorba ?

SOCRATE : Despre nimic. Să ți-l povestesc ?

DON : Nu. Scoate o sticlă de șliboviță.

SOCRATE *(fișier)* : S-a terminat. *(Scoate o fotografie.)* Coniac cinci stele nu e bun ?

DON : La nevoie... Pune-o-n mijloc. Desenează și-un pahar. Un pahar cu picior... Umple-l. Atît. Pînă la sfert doar. Text : „Decît să vă pierdeți vremea la filmul «Fericirea», mai bine în timpul acesta și cu aceeași sumă de bani, consumați un pahar de coniac cinci stele."

SOCRATE : ...cinci ste-le... *(Privește, ha ! E cam fericit.)* Ha !

DON : Îți place ?

SOCRATE : Îhîm... *(Examinează cu voluptăți cele trei afișe.)* Hm... Ha ! Ha ! *(Apoi rîsul se dizolvă treptat-treptat în încruntări. Și lansează alarmat.)* Don !

DON : Ce e ?

SOCRATE : Îmi plac prea mult. Să știi că nu sînt bune, cum ar trebui să fie.

DON : Zău ? *(Cercetează cu atenție afișele, unul cîte unul, aruncînd comentarii indescifrabile.)* Poate că ai dreptate... Mai mult, cred că ai dreptate... Dar am impresia că trebuie să fac ceea ce nu trebuie.

SOCRATE : Ești sigur, Don ?

DON : Așa-mi spune inima. Astăzi, am desenat ca și cum aș fi ieșit la manifestație. Și acum — întors acasă — parcă mă simt surprinzător de bine. Adevărul e igienic, Socrate. Ar trebui să-l rostim cel puțin o dată pe săptămînă. Sau, și mai bine încă, să-l practicăm așa cum facem dragoste. *(Intră Irina.)* Irina, uite-te și tu la chestiile astea. Ce părere ai ?

IRINA *(examinare impasibilă și reflecție dătătoare de miraj)* : Nu-i nimic, tată. O să muncesc. Știi ce bine se trăiește din croșetat ? Vă țin pe toți trei. *(Se îndreaptă spre cărucior și pornește cu el spre ușă.)*

DON : Unde te duci ?

IRINA : La madam Tereza. N-are. *(Iese.)*

DON *(urmărind-o cu privirea)* : S-a mai îndreptat Irina, mi se pare. Obrajii vii. Ochii strălucesc ca odinioară. Zîmbește... Nu găsești, Socrate ?

SOCRATE : Auzi, Don, tu crezi că sănătatea-i contagioasă ?

DON : Probabil. Altminteri nu înțeleg de ce oamenii ar lupta veșnic împotriva ei.

(Soneria.)

(Socrate aleargă în vestibul. Don privește cerul și se repede foarte neliniștit la placardul care acoperă „harta" cunoscută la începutul întîmplărilor. O ridică și în locul numerelor impregnate cu stegulețe, descoperim o minigrădină. Flori, ghivece, coșulețe. Don examinează vegetalele cu atenție, ia o stropitoare aflată la îndemînă și udă cîteva flori.)

SOCRATE : Băiatul de la „Publicom".

DON *(o ultimă privire afișelor)* : Ar fi putut fi și mai. *(Zvîcnet de nemulțumire.)* Ce sînt afișele mele ? Copia tulbure a gîndurilor care trăiesc în creier. Oh, dac-aș putea să-mi plagiez exact ideile... Spune-i să le ducă direct la televiziune.

SOCRATE : Știe. E cu mașina.

DON : Perfect. Înseamnă că va ajunge la timp.

SOCRATE *(murmur)* : Da, din păcate. *(Iese cu afișele, apoi revine numaidecît.)*

DON *(precipitare)* : E tîrziu, Socrate. Ce mai avem de făcut pe ziua de azi ?

SOCRATE *(agenda de totdeauna)* : La șapte, masa...

DON : Asta o știu și pe dinafară. De la șapte-n sus...

SOCRATE : Așa... De la 19,45 la 20,50 seminar la „Cum să îngrijim copiii nou-născuți".

DON : Capitolul patru, dacă nu mă-nșel.

SOCRATE : Da, cu privire la unele probleme ale scutecelor.

DON : Te-ai pregătit ? *(Intră Irina.)*

www.cimec.ro

SOCRATE *(scoate caietul-dovadă dintr-un sertar)*: Sînt cu notiţele la zi.

IRINA *(îi smulge caietul şi fuge în camera ei)*: Dă-mi-l un pic şi mie.

DON *(sever)*: Irina!

IRINA *(capul pe uşă)*: Nu... că am învăţat, tată... Vreau să verific doar un citat din doctorul Spock. *(Dispare.)*

DON: Irina, nu fi copil!

IRINA *(binevoitor)*: De ce, tată? În casa noastră nu trăiesc decît copii. Nişte copii care trebuie să asculte pînă la moarte de părinţi, de tutore şi dascăli. Nişte copii care se ciocnesc la fiece pas de-o inscripţie, ca „interzis sub"... „interzis peste". Şi care nu sînt, nu ajung... nu se simt niciodată oameni întregi. L-ai privit bine pe Socrate? Dacă-ţi închipui că are 47 de ani, te înşeli amarnic: are doisprezece. *(Lui Socrate.)* Tata a împlinit de curînd paisprezece ani şi jumătate şi merge, de-un deceniu, pe cincisprezece. Mara e la grădiniţă. Am impresia că semenii noştri sînt nişte corijenţi eterni care nu izbutesc niciodată să isprăvească şcoala.

SOCRATE: De ce?

IRINA: Pentru că lumea nu eliberează nimănui diplome de absolvire. Toţi sîntem minori. *(Dispare.)*

DON *(lui Socrate)*: Să nu-i mai dai caietul.

SOCRATE: Nu i-l mai dau.

DON: Şi nici să nu te mai prind carecumva că-i sufli.

SOCRATE *(omul calomniat)*: Eu?

DON: Ca aseară, de pildă.

SOCRATE: Ţi s-a părut, Don.

DON: Poate şi-alaltăieri, la capitolul despre biberoane, mi s-a părut.

SOCRATE: La biberoane, recunosc, a fost altceva... dar aseară...

DON: Nu minţi, că mă supăr pe mine... Mai departe.

SOCRATE: La 8,30 era vorba să priveşti în ochii doctoriţei.

DON: Aşa e. I-am cam neglijat. Pînă cînd?

SOCRATE: 9.20.

DON: Şi după aceea? *(Zgomot în stradă, care-l obligă pe Socrate să strige.)*

SOCRATE: După aceea, îl batem pe Rugiubei de la IV, pentru că l-a bătut pe Gherghel de la III.

IRINA *(vocea)*: Vin şi eu!

SOCRATE: Asta, pînă la 10,10.

DON *(iritat)*: Ţţ... ce seară-ncărcată...

SOCRATE: Şi nu s-a terminat.

DON *(vocea lenei funciare)*: Mai avem ceva?

SOCRATE: Scrisoarea pentru ONU.

DON: Ah, e-adevărat.

(Telefonul.)

SOCRATE: Da... Cine-ntreabă? Ah, bună seara, domnu' Păuş... Se odihneşte... Un moment, să-l întreb. *(Lui Don.)* Întreabă dacă ţi-ar face plăcere să vii mîine seara la ei la masă.

DON: Mi-ar face. Ce-avem mîine?

SOCRATE *(agenda)*: Luna. Trebuie să te uiţi la Lună de la 10. Contramandăm?

DON: În nici un caz.

SOCRATE: Amînăm pe săptămîna viitoare?

DON: Imposibil. N-am mai privit Luna de zece ani de zile. Oraşul nostru parcă n-are cer, Socrate... Şi vineri, vineri am vreo treabă?

SOCRATE: Îhîm. Te gîndeşti. De la 8 la 10.

DON: Atunci să lăsăm pe sîmbătă.

SOCRATE: Mai bine. E ziua ta liberă. *(La telefon.)* Alo! Vă roagă să-l scuzaţi, dar mîine-i ocupat... Vineri are program. Da... e foarte prins săptămîna asta. Dac-aţi fi de acord pe sîmbătă... Bun... O să-i spun... La 8... Vă salut.

(Telefonul.)

SOCRATE: Alo! *(De la capătul celălalt al firului soseşte un urlet.)*

DON: Cine e?

SOCRATE: Televiziunea. Direcţia publicităţii.

DON: Alo!

VOCEA DE LA TELEFON *(urlet)*: Ti-ai pierdut minţile!

DON *(fără polemică)*: Nu, numai inima.

VOCEA DE LA TELEFON: Vrei să mă bagi în mormînt.

DON *(moale)*: Dimpotrivă. Ţi-am oferit o şansă de a deveni nemuritor.

VOCEA DE LA TELEFON *(urlet prelung, indescifrabil)* ...

DON *(deranj auditiv)*: Urlă mai clar, te rog.

VOCEA DE LA TELEFON *(ca mai sus)*...

DON: Domnule director, aşa nu se vorbeşte, aşa cel mult se hotărăşte.

VOCEA DE LA TELEFON *(ca mai sus)* ...

DON *(moale)*: S-a supărat? Îmi pare bine... Plăcerea mea supremă e să le provoc dureri.

VOCEA DE LA TELEFON: Eşti un cadavru.

DON *(moale)*: Nu-i prima oară. Am trecut eu prin morţi mai serioase.

www.cimec.ro

VOCEA DE LA TELEFON *(urlet foarte lung, apoi):* Nici nu-ți dai seama unde-ai ajuns.

DON: Ba da. Am umblat atît de mult pînă să ajung la mine. Ce vrei, directore? Ne întoarcem uneori în gînduri, ca fiul cel risipitor la casa părintească.

VOCEA DE LA TELEFON *(urlet suprem)* ...

DON: Cum? Niciodată? *(Simplu.)* Bine... Niciodată. *(Închide. Lui Socrate.)* Păcat, Socrate... Cele dintîi afișe în care m-am afișat.

SOCRATE *(gest: telefon):* Niciodată...? Pentru totdeauna? *(Gest indicînd inanitia viitoare.)*

DON: Sau pentru un timp, nu știu. *(Jumătate trist, jumătate orgoliu.)* Era și de așteptat într-un fel. Nașterea unui artist coincide cu dispariția sa ca om...

(Telefon.)

SOCRATE *(vorbește):* Da... da... o să-i comunic. *(Moment decepționat: lui Don.)* Rizu...

DON: Adjunctul lui... *(indescifrabil)* directorul publicității.

SOCRATE: El. Te roagă să-l scuzi, dar a intervenit ceva neprevăzut, și invitația la masă...

DON: ...se contramandează. S-o fi aflat adineauri în biroul directorului și o fi auzit convorbirea. Și o fi înțeles.

SOCRATE: Rizu este totuși... era adică... un băiat destul de...

DON: Niciodată nu sîntem destul de... Ai fost vreodată pe aeroportul din Zürich? *(Socrate: nu.)* Dar la Frankfurt pe aeroport ai fost? Dar la Chicago? Nici acolo. Dac-ai fi fost... ai fi văzut, e cu neputință să nu fi văzut că, de îndată ce pășești în sala de tranzit, primul lucru care te izbește, sau printre cele dintîi, este situația bursei. La zi. La ceas. Cîtă vreme te-ai aflat în cer, s-au schimbat atîtea, poate, pe pămînt. Aprinzi o țigară, și citești cota acțiunilor. Westinghouse de la 45,8 la 46,1. I.B.M. de la 61,3 la 61,2. Ei bine, fiecare dintre noi își are cota sa la bursă. Cînd în urcare, cînd în scădere. Dar niciodată sigură, niciodată calmă, niciodată liniștită. E cea mai nemiloasă bursă din lume. Du-te mîine acolo unde te duci de obicei: vei întîlni cîteva rînjete. Știi ce înseamnă asta? Că pe-o stradă undeva și într-o casă anume o mînă a șters cota ta de ieri, înlocuind-o cu alta. Era 40 de puncte, să zicem: s-a prăbușit la două.

SOCRATE: Totuși... Rizu e-n stare să te vadă cu ochii lui, nu cu privirea lumii.

DON: Lumea e în noi, Socrate. Ochii ei sînt în noi, ca niște lentile invizibile dintr-acelea folosite de femeile care nu vor să poarte ochelari.

(De undeva se aude un ceas bătînd orele 7. Clipă de tăcere.)

SOCRATE: Ce-ar fi să mîncăm...

DON: Îhîm... Ți-e foame?

SOCRATE: Da. Mi s-a făcut. *(Gest: telefon.)* Ție, nu?

DON: Ba da. După o asemenea convorbire care-ți taie cheful de orice, am o poftă nebună... Ce-avem la masă?

SOCRATE *(surpriză):* Mai întîi, o salată.

DON *(revelație):* Oh...

SOCRATE: Doctorul îți spusese doar: cîteva zile de regim, pe urmă...

DON: O salată cu de toate? *(Socrate confirmă patern.)* Cu roșii, cu vinete, cu ardei grași, cu ouă fierte, cu mărar, cu castraveți, cu ardei iuți, cu telemea rasă?

SOCRATE: Îhîm...

DON: O salată ca de casă...

SOCRATE: Numai de casă... *(Telefonul.)* Da... Alo!... Alo! *(Închide.)*

DON *(absent la noua convorbire):* Cine era?

SOCRATE *(atent):* Nimeni.

DON: Asta nu se poate. Toți nimenii sînt îndeobște cineva.

(Telefonul.)

SOCRATE: Alo!... *(Tare.)* Alo! Da' vorbește frate-odată! *(Don îi astupă gura cu o mînă, indicînd cu cealaltă camera fetei. Prea tîrziu însă.)*

IRINA *(în prag):* M-ai chemat, tată?

DON *(alb):* Nu... *(Irina se întoarce în camera ei. Cei doi schimbă trei secunde de priviri; apoi Don îl ia ceva mai la o parte pe Socrate, vorbind cu glas scăzut, ca și cum ar dori să nu fie auzit de fată.)* Mă întreb, Socrate, ceea ce te întrebi de altminteri și tu și — mai ales — ceea ce, fără îndoială, se întreabă fata, care însă nu suportă nici o întrebare în legătură cu chestiunea: ce-i cu băiatul?

SOCRATE: Eu...

DON: Știu. I-ai trimis scrisoarea Irinei. În care-l anunța de moartea femeii pentru care și-ar fi dat viața. Bun! Și pe urmă? Ce s-a întîmplat cu scrisoarea? A ajuns la el?

SOCRATE: Acasă? Cred că da. Cu atît mai mult cu cît am trimis-o recomandată.

DON: Era și cazul. L-a ajuns însă?

www.cimec.ro

SOCRATE : În cantonament ? Cred că nu... *(Irina a apărut în prag.)*

DON : Irina, de la o vreme ai început să vii numai cînd nu te chem. Ce e ?

IRINA : Nimic. Dar vorbiți atît de încet, încît sînt convinsă că spuneți niște lucruri foarte tari. *(Telefonul și clipă de cumpănă.)* Răspunde, Socrate.

SOCRATE : Alo !...

IRINA : Și dacă este el, spune-i să nu vină-aici, pentru nimic în lume. *(S-a întors în cameră.)*

SOCRATE : Alo... Alo... Dacă nu vrei să vorbești, atunci ascultă-mă... Sîntem acasă... Alo... Alo... *(Închide. În același timp, din camera Irinei auzim magnetofonul declanșat întîi stăruitor, apoi mai pe tăcute.)*

DON : Ciudată absența lui Tibi... Foarte ciudat... Înțeleg să fugi de-o nuntă, dar nu de-o înmormîntare. *(Bătăi în ușa dinspre vestibul.)* Ai lăsat deschisă ușa de la intrare ?

SOCRATE : Poate ! *(Solicitantului de dincolo de ușă.)* Da. *(Intră Băiatul. Fața albă, costum negru. Cămașa albă, cravată neagră. Privirea albă, pantofi negri.)*

BĂIATUL : Bună seara.

DON *(lăsați copiii să vină la mine)* : Poftește... *(Socrate îl salută pe vizitator, fericit și manual.)*

BĂIATUL : N-am mai dat telefon.

SOCRATE : Ba da. Dar nu face nimic.

BĂIATUL : Așteptați pe cineva.

DON : Bineînțeles. Pe tine.

BĂIATUL : Îmi închipuiam. Am venit pentru o clipă.

DON : Numai ?

BĂIATUL *(straniu)* : Da. Spre marea mea părere de rău.

DON *(ușor)* : Și a mea, tinere.

BĂIATUL *(scoate scrisoarea binecunoscută)* : Vroiam să vă spun că am primit scrisoarea... și... că...

SOCRATE *(părintește)* : Am înțeles...

BĂIATUL : Dac-aș fi știut... atunci...

DON : Dac-am știi, n-am mai greși, dar dacă n-am mai greși, n-am știi nimic. *(Clipă.)* De ce mă privești așa ?

BĂIATUL *(paloare uimită)* : Mă așteptam să vorbești altfel. Măcar acuma. Măcar după cele cîte s-au întîmplat. Măcar după... *(Spasm indicînd că se simte rău.)*

DON : Ți-e rău ?

BĂIATUL *(revenire la capăt de voință)*. Dumneavoastră vă e bine ? *(Revoltă pînă la absolut.)* Și dumitale, domnule Socrate ?

SOCRATE *(încurcat)* : Mie, da.

DON : Chiar foarte bine. Drept care atitudinea dumitale mă surprinde... în chip cu totul...

BĂIATUL *(la masă cu un ex-șef SS, care înfățișează musafirilor albumul cu fotografiile victimelor sale)* : Vă surprinde...

DON *(tentativă de acoladă)* : Dragul meu...

BĂIATUL *(refuză gestul)* : Vă rog. După... după cele ce s-au întîmplat...

DON : S-au întîmplat și... gata... au trecut.

BĂIATUL : Sînt lucruri care nu trec, domnule Don.

DON : De pildă...

BĂIATUL : Moartea. Trăim numai o dată.

DON : Vezi-ți de treabă. Astăzi se poate trăi și de două ori.

BĂIATUL *(gîndire chinuită)* : Vă gîndiți la... lumea de dincolo... de... *(Gest : cerul.)*

DON : Nu. la lumea de-aici. *(Gest larg : camera fetei, apoi un zîmbet dătător, în principiu, de curaj și optimism.)*

BĂIATUL : Zîmbiți... Cum puteți zîmbi ?

DON *(simplu)* : Pentru că am suferit foarte mult.

BĂIATUL : Mă întreb, privindu-vă, dacă-n trupul dumneavoastră bate-o inimă... sau...

DON *(moale)* : Bate, dragul meu, bate.

BĂIATUL : Mă gîndeam la o inimă de om.

DON : Inima mea aparține unui om.

BĂIATUL : Dar nu unui om adevărat.

DON : Dimpotrivă. E o inimă ieșită din comun.

BĂIATUL *(sarcasm)* : Nimeni n-are dreptul să-și laude inima.

DON : Nimeni, cu excepția mea.

BĂIATUL : Ha... Nu există om care să-și poată judeca inima cu obiectivitate.

DON : Eu pot.

BĂIATUL *(privire lungă, lungă)* : Dumneavoastră, dumneavoastră vă puteți îngădui orice, de fapt. Dumneavoastră sînteți în stare, în definitiv, să rîdeți, să cîntați. *(Gest : muzică din odaia fetei.)* Și poate, de ce nu ? — să dansați la șapte zile de la moartea Irinei. *(Încremenire firească de-o clipă, apoi destindere asemenea.)*

SOCRATE *(solul victoriei)* : Dar n-a murit, dragul meu.

BĂIATUL *(pe drum de șoc)* : Cum ?

DON : Trăiește.

BĂIATUL *(șoc)* : Trăiește !

SOCRATE : Și te așteaptă. *(Clipă.)* De fapt...

BĂIATUL *(cumplit)* : Nu se poate !

SOCRATE : De ce să nu se poată ?

www.cimec.ro

BĂIATUL *(scrisoarea)*: Pentru că mi-a scris cu mîna ei că s-a omorît.
DON: Și-ai crezut-o? Nu ți-am explicat doar, negru pe alb, să nu mai iei în serios cuvintele femeilor?
BĂIATUL: Doamne! *(Se dă, metaforic, cu capul de pereți.)*
DON: Tinere, am impresia că vestea mea te-a dezamăgit.
BĂIATUL *(totul)*: E-ngrozitor!
DON *(întrebare, oricum, legitimă)*: De ce? Dacă nu sînt indiscret...
BĂIATUL *(aruncă un tub de medicamente)*: Pentru că m-am sinucis. *(Cade.)*
SOCRATE *(strigă)*: Irina!
IRINA *(vocea)*: A venit?
SOCRATE: Da.
IRINA: Nu vreau să-l văd.
SOCRATE: Nici nu e cazul.
IRINA *(în prag, rece, nu-l observă pe băiat)*: Unde e?
DON: Pe dușumea.
IRINA: Ce face acolo?
SOCRATE: Moare.
IRINA: Atunci îl iert.
SOCRATE *(urlă)*: Doamna Mara!

(Intră țîșnind din camera lui Don, Doctorița. E în șort de bucătărie; chemarea a surprins-o amestecînd salata într-un castron apreciabil.)

DOCTORIȚA: De ce țipi? Mai am puțin.
SOCRATE: Și el.
DOCTORIȚA: Și n-o fi moarte de om.
DON: Ba da...
DOCTORIȚA: Masa-i gata... Prima masă... Așa cum am visat-o... Prima oară cînd... *(Realizează.)* Ce-i asta? Ce-i asta? Mi-o fi scris mie să nu-i pot pofti pe cei ce-i iubesc decît la masa de operație. *(Examinarea Băiatului, în timp ce Socrate iese precipitat pentru a reveni cu trusa medicală.)* Ce-a luat? *(Don îi arată tubul, Doctorița îl cercetează, apoi i se adresează Irinei.)* Ești o femeie iubită.
IRINA: Ce trebuie să înțeleg prin asta?
DOCTORIȚA: Că nu mai scapă.
IRINA: Inima?
DOCTORIȚA: Îhîm! *(Lui Socrate.)* Fă-mi legătura cu spitalul.
DON: Îmi pare rău, draga mea. E-a cincea noapte de cînd n-ai închis ochii.
DOCTORIȚA: Oh, de cînd aștept să nu dorm lîngă tine... Ce-i drept, mi-aș fi dorit altfel de nopți albe... Din păcate însă, nu ne-alegem insomniile.
SOCRATE *(la telefon)*: Alo! Spitalul 47!... Vorbiți cu...
DOCTORIȚA *(smulge receptorul)*: Toma? Trimite mașina urgent pe strada *(indescifrabil)*, la numărul... Da, tot acolo... Nu, altcineva... Și spune-i lui Hristache să pregătească sala de transplantări. O clipă. Ce posibilități sînt? *(Încruntare.)* Nu-mi surîde ideea.
IRINA: Ce e? Ce s-a întîmplat?
DOCTORIȚA: Știi, Irina, la ora asta nu stăm bine cu donatorii. E un moment în care... în sfîrșit, se întîmplă. Așa că Toma ne propune o inimă de vițel.
IRINA *(strigăt)*: Nu!
DON *(alarmă)*: Nu sînt de acord.
SOCRATE *(oarecum aparte)*: Deși... pentru un soț...
DOCTORIȚA *(vag)*: Știi... s-au experimentat cîteva cu succes... și...
DON: Altceva!
DOCTORIȚA *(la telefon)*: Altceva, Toma... Aha... Una de porc.
IRINA: Mara! Tocmai tu! Mai bine să știu că rămîn singură toată viața decît...!
DOCTORIȚA: Nu zi vorbă mare.
DON: E-ngrozitor, altceva!
DOCTORIȚA: Toma, altceva, te rog, altceva... Da, aștept.
IRINA: Ce animal vine la rînd?
DOCTORIȚA *(la telefon)*: Un om. *(Ascultă, apoi explică celor de față.)* E un om... Mai are două-trei ceasuri de trăit și dacă familia acceptă, atunci... poate...
DON: Cine e?
DOCTORIȚA: Cred că-l cunoști... Măcar din ziare. *(Îi șoptește numele la ureche.)*
DON: Pentru nimic în lume! Cum o să-mi dau fata pe mîinile unui turnător?
SOCRATE: Dacă-i transplantezi inima lui... *(indescifrabil)*, eu nu mai pun piciorul în casa asta.
DON: Altceva, Mara.
DOCTORIȚA *(la telefon)*: Toma! *(Ascultă.)* Altceva nu există.
DON: Nimic, nimic?
DOCTORIȚA: Nimic.
DON: Mă mir: de obicei, unor oameni cumsecade... *(Clipă.)* Cine va fi soțul tău, Irina? Și tatăl copilului tău cine va fi?
IRINA: Tată, nu-i lăsa să... Tată, nu mă lăsa. *(Se aruncă aproape la pieptul lui.)* Nu le da voie, tată, să-i pună orice fel de inimă.
DON *(Doctoriței)*: Spune-i, te rog, doctorului că-l chemi peste două minute. *(Doctorița îl ascultă și după o explicație indescifrabilă închide telefonul.)*
DOCTORIȚA: Ce facem, Irina?
IRINA: Nu vreau orice fel de inimă. Nu suport să-mi pun capul toată viața pe orice fel de inimă. Nu vreau decît un singur fel de inimă.
DON *(mîngîieri pe creștet)*: Ce fel de inimă, Irinuș?

www.cimec.ro

IRINA : O inimă ca a ta.
DOCTORIȚA : Ah...
SOCRATE : O să fie cam greu de găsit la ora asta.
DOCTORIȚA : Nu greu. Imposibil. Crede-mă, Irina...
DON *(liniștit)* : De ce ? Pentru o inimă mare, nimic nu-i imposibil. Te înțeleg, Irina, te înțeleg. Ai dori o inimă care să bată... așa...
IRINA *(ascultîndu-i bătăile inimii)* : Ihîm...
DON : Și care să te audă.
IRINA : Da. Ori de cîte ori tac.
DON : Și care să te vadă.
IRINA : Da. Așa cum nu sînt.
DON : Și care să te simtă.
IRINA : Da.
DON : Așa cum simte inima mea.
IRINA : Da.
DON : Nu altfel.
IRINA : Nu, nu...
DON : Sigur... Mara și Socrate au dreptate... Inima mea e destul de rară. Dacă nu, chiar unică pe lume. Asemenea inimi apar din cînd în cînd, doar ca niște revolte ce se sting numaidecît. Eu unul nu cunosc decît două... Una e a mea.
DOCTORIȚA : Și... cealaltă ?
DON *(Marei)* : A ta. *(Clipă și straniu.)* Mara, aș vrea să te rog ceva.

(O împinge pe Irina, făcîndu-i semn să iasă din cameră.)

IRINA : Ai secrete față de mine ? Parcă ziceai că eu sînt tu.
DON : Ei și ? Am atîtea secrete față de mine însumi... Crezi că am îndrăznit vreodată să-mi mărturisesc orice ?
DOCTORIȚA *(început de straniu)* : Irina, Socrate *(ceas)*, cred că mașina s-a întors la spital, era plecată pe Calea Griviței, așa că s-ar putea să pornească acuși înspre noi. Luați-l pe Tibi cu grijă, vă rog, cu multă grijă, și... *(Cei doi încep să se execute.)* Așa..., așa..., acoperiți-l cu pledul ăsta... și duceți-l în vestibul, ca să cîștigăm timp. Iar cînd vor suna oamenii de la spital, să fim gata... *(Îi urmărește lung, ieșind cu trupul destul de neînsuflețit al Băiatului.)* Ce ghinion...
DON : Ghinionul meu sînt greșelile. Spuneam că aș vrea să-ți cer ceva, Mara.
DOCTORIȚA : Orice, Don.
DON : Asta-i de la sine înțeles. M-am îndrăgostit de tine, așa încît nu pot să-ți cer decît orice.
DOCTORIȚA : În sfîrșit !
DON : Dacă-mi amintesc bine, mi-ai oferit în cîteva rînduri viața ta.
DOCTORIȚA : Dar n-ai primit-o niciodată...
DON : Acum o primesc. Mai e disponibilă ?
DOCTORIȚA : Da...
DON : Gîndește-te bine.
DOCTORIȚA : Eu nu pot să gîndesc niciodată lîngă tine ; pot numai să iubesc.
DON : Mulțumesc. Fă numărul spitalului.
DOCTORIȚA : Și ce să le spun ?
DON : Ce-ți voi dicta eu... Fără întrebări.
DOCTORIȚA : Da.
DON : Fără discuții.
DOCTORIȚA : Da.
DON : Fără murmure.
DOCTORIȚA : Te ascult. *(Telefonul.)* Allo !... cu doctorul Toma...
DON : Întreabă-l dacă Salvarea a plecat înspre noi...
DOCTORIȚA : Pleacă acuma.
DON : Să mai aștepte o clipă.
DOCTORIȚA : De ce ?
DON : Să mai aștepte o clipă.
DOCTORIȚA *(la fel)* : Toma, fă semn șoferului să nu pornească motorul...
DON : ...Și să mai aducă o brancardă.
DOCTORIȚA *(la telefon)* : Și să mai aducă o brancardă.
DON : Pe urmă să pornească repede într-aici.
DOCTORIȚA : ...Și să-i dea drumul fără întîrziere. *(Lui Don.)* Așa ?
DON : Foarte bine. Pentru că în fața blocului unde se află bolnavul...
DOCTORIȚA : Pentru că în fața... *(Celelalte cuvinte-copie pot fi rostite indescifrabil.)*
DON *(s-a apropiat de fereastră și privește în jos)* : Da, chiar în fața casei...
DOCTORIȚA : Toma... chiar în fața casei.
DON : Pe trotuar, dacă nu mă-nșel... da, chiar pe trotuar.
DOCTORIȚA : Pe trotuar.
DON : ...se află un cadavru. *(Mara, firește, înțepenește. Don rostește rece și cu reproșuri.)* Mara !
DOCTORIȚA *(greu, la telefon)* : ...se află un cadavru...
DON : Adică, de fapt, trupul cuiva care s-a aruncat de la etaj, prăbușindu-se pe caldarîm... Și care mai respiră foarte vag... Și a cărui inimă încă vie...
DOCTORIȚA *(transfigurare)* : Am înțeles... *(La telefon)* ...Și a cărui inimă, Toma... Poftim ?
DON : Ce vrea ?
DOCTORIȚA : Vrea să știe dacă familia victimei este de acord.
DON : Familia — de altfel, ce destin... victima s-a căsătorit acum cîteva zile

www.cimec.ro

doar, familia are o inimă atît de marc încît nu poate refuza transplantarea.

DOCTORIȚA *(la telefon)*: E-n regulă. Toma. Da, vrea... Sigur... Sigur... *(Închide telefonul și rămîne cîteva clipe într-o stare albă.)* Ți-ai deschis bine ochii, Don? Bine de tot?

DON: I-am avut întotdeauna deschiși: dar mă uitam în altă parte.

DOCTORIȚA: Ești sigur? Vreau să te-ntreb... ești sigur că nu vei regreta?

DON: Oh, noroc că regretele vin întotdeauna *după*: altminteri n-am mai îndrăzni să facem nici răul, dar nici binele. Or, eu... acuma...

DOCTORIȚA: Ssst! Am o idee.

DON *(degetele în urechi)*: Nu vreau s-o aud: ideile ucid idealurile...

DOCTORIȚA: Crezi că, într-adevăr, altă soluție... decît... nu există?

DON: Nu. Pentru oameni ca noi, care n-au reușit să trăiască la nivelul lor, singura salvare este să moară la acest nivel. Dacă a-ți rata viața mai e de înțeles, ratarea morții nu ne-o va ierta nimeni. Mi-ar fi plăcut să-ți ofer fericirea pe acest pămînt: din motive cu totul independente de voința mea, nu-ți pot oferi decît paradisul.

DOCTORIȚA: Ce-nseamnă paradisul, Don?

DON: O amintire bună în mintea urmașilor. O amintire vie. Un viitor II care se poate construi ca și viitorul I.

DOCTORIȚA *(totuși, tristă)*: Ce ușor vorbești...

DON: Pentru că sînt foarte ușor acuma. M-am eliberat în ultima vreme de toate cîte aveam și care mă apăsau. De lucruri, de oameni, de neadevăruri. *(Îmbrățișare.)* Nu mi-a mai rămas decît un trup. Ei bine, trupul acesta mă deranjează... Dacă mă iubești...

DOCTORIȚA *(se desprinde din brațele bărbatului)*: Să-ți ușurez eliberarea de acest trup.

DON: Ihîm...

DOCTORIȚA *(se îndreaptă încet și — într-un fel — senin spre fereastră; își apleacă privirea în jos, după care întorcîndu-se întreabă liniștit, ca și cum ar fi receptat dorința de dragoste a bărbatului)*: Așadar, nu vom fi împreună?

DON *(drăgăstos)*: Ba da, dar într-alt fel.

DOCTORIȚA *(idem)*: Vrei să mor. *(Don se apropie din nou de fereastră.)*

DON: Mai rău, să trăiești fără mine... *(A sărtat pe pervaz, pregătindu-se să sară.)* Ce vrei? Eu sînt un om despre care se poate spune că femeile i-au mîncat sufletul cu adevărat.

DOCTORIȚA *(urlet)*: Nu!! *(Dă să-l tragă îndărăt. Zgomotul îi aduce în cameră pe Irina și Socrate. Aceștia, văzîndu-l pe Don la un pas de sinucidere, urlă.)*

SOCRATE: Don!

IRINA: Ce faci, tată?

(Don, a cărui prezență, acuma sus, domină încăperea, pune degetul la gură în semn de „liniște" sau „fiți cuminți".)

DON: Sst! Mă întorc! Și-ncă repede. Mîine chiar. Adică, de ce mîine? Astă-seară. Socrate, să ai grijă de mine! Pentru că voi înfăptui, cel dintîi din lume, visul de fiecare clipă al fiecăruia: să încep o viață nouă! (Se *aruncă.)*

(Întuneric. Și sirena ambulanței urlînd. Și vocile cu groază ale trecătorilor.)

C O R T I N A